

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

**SU HAYVANLARININ SAĞLIK KOŞULLARI İLE HASTALIKLARINA KARŞI
KORUNMA VE MÜCADELE YÖNETMELİĞİ****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı;

- a) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanı ile bunlardan elde edilen ürünlerin ithalatı ve transit geçişinde, pazara sunumunda uygulanacak hayvan sağlığı Őartlarını,
- b) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanı hastalıkları için minimum önleyici tedbirler konusunda, yetkili otoritenin, su ürünleri üretimi yapan Őletmecilerin ve bu endüstrideki tarafların farkındalığının ve hazırlığının artırılmasını,
- c) Bazı su hayvanı hastalıklarının ortaya çıktığından Őüphede duyulması veya bu hastalıkların ortaya çıkması durumunda alınacak minimum kontrol önlemlerini, düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, yetiştiriciliği yapılan su hayvanları, yetiştiricilik Őletmeleri ve su ürünleri Őleme tesisleri ile bunların faaliyetlerinin kayıt altına alınmasını, su hayvanlarının hastalıklarının kontrolü için alınacak önlemler, su hayvanlarının ve ürünlerinin piyasaya arz edilmesinde uygulanacak sağlık koşulları ile su hayvanlarının ithalat koşullarına ait esasları kapsar.

(2) Bu Yönetmelik,

- a) Ticari olmayan akvaryumlarda yetiştirilen süs su hayvanlarını, doğrudan gıda zincirine dâhil edilmek üzere toplanan veya yakalanan yabani su hayvanlarını ve balık yemi, balık yağı ve benzer ürünlerin üretimi amacıyla yakalanan su hayvanlarını,
- b) Süs su hayvanlarının, evcil hayvan mağazaları, bahçe havuzları, ticari akvaryumlar veya toptancılarda, ülkenin doğal sularıyla doğrudan temas olmaksızın veya doğal sulara hastalık bulaşması riskini kabul edilebilir bir düzeye indiren bir atık arıtma sistemine sahip Őletmelerde tutulduğu durumları, kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik,

- a) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa dayanılarak,
- b) 24/10/2006 tarihli ve 2006/88/ EC sayılı Su Hayvanları ve Ürünlerine İlişkin Hayvan Sağlığı Gereklilikleri ve Su Hayvanlarında Belirli Hastalıkların Önlenmesi ve Kontrolüne Dair Avrupa Birliği Konsey Direktifine,
- c) Su Hayvanlarının Karantinaya Alınmasına İlişkin Gerekliliklere Dair 12/12/2008 tarihli ve 2008/946/EC sayılı Komisyon Kararına paralel olarak, hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Acil eylem planı: 58 inci maddede belirtilen, su hayvanları hastalıkları ile ilgili olarak acil durumlarda devreye sokulacak ve ihtiyaç duyulması halinde güncellenecek planı,
- b) Artan ölüm oranı: Hüküm süren koşullarda belirli bir çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanı için yetkili otorite ve Őletme sahibi arasında işbirliği sağlanarak kararlaştırılan kayda değer ölçüde normal sayılan düzeyin üzerinde seyreden açıklanamamış ölümleri,
- c) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- ç) Bölge: Kaynağından ağzına kadar bütün bir su tutma alanını veya bu su tutma alanında, kaynaktan veya kaynaklardan su hayvanlarının yukarıya doğru göçünü engelleyen doğal veya yapay bir bariyere kadar uzanan bir bölümünü veya su tutma alanları arasında ağzlar yoluyla oluşan epidemiyolojik bağlantıdan dolayı, ağzlarda dâhil olmak üzere birden fazla su tutma alanını,
- d) Bölüm: Belirli bir hastalık açısından belirli bir sağlık statüsüne sahip bir su hayvanı popülasyonunu içinde barındıran ortak bir biyogüvenlik sistemi bünyesindeki bir veya birden çok çiftliği,
- e) Coğrafi bilgi sistemi (GIS): Uzaktan algılama ile fiziksel bağlantı kurmadan yeryüzünün ve yer kaynaklarının incelenmesinde kaydetme ve inceleme tekniğini,
- f) Çiftlik: İnsan tüketimi amacıyla hasat edilmiş veya yakalanmış yabani su hayvanlarının kesimden önce beslenmeksizin bekletildiği yerler hariç olmak üzere, su hayvanlarının piyasaya sürülmek üzere yetiştirildiği bir su

ürünleri yetiştiricilik işletmesine ait her türlü müstemilat, kapalı alan veya tesisi,

g) Dinlendirme: Hastalık yönetimi bağlamında, bir çiftlikten belirli bir hastalığa duyarlı olan veya hastalık etkenini bulaştırabileceği bilinen yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının ve mümkün olduğu durumlarda, taşıyıcı suyun boşaltılması işlemini,

ğ) Duyarlı tür: Doğal vakalar veya doğal yolları taklit eden deneysel enfeksiyon yoluyla bir hastalık etkeninin tespit edildiği türü,

h) Enfeksiyon: Bir konakçının içinde veya üzerinde çoğalan ya da başka şekilde gelişen veya latent bir hastalık etkeninin bulunmasını,

ı) Enfekte bölge veya bölüm: Enfeksiyonun gerçekleştiği bilinen bölge veya bölümü,

i) Epidemiyolojik birim: Belirli bir yerleşimde, hayvanların aynı su ortamını paylaşmalarından veya bir hayvan grubundaki bir hastalık etkeninin diğer hayvanlara kolayca yayılmasını mümkün kılan yönetim uygulamalarından dolayı, bir hastalık etkenine maruz kalma açısından yaklaşık olarak aynı riski taşıyan su hayvanları grubunu,

j) Gözcü su hayvanları: Karantina sırasında yardımcı bir tanı aracı olarak kullanılacak yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarını,

k) Hastalık: Su hayvanlarında bir ya da daha fazla etiyolojik etken ile oluşan klinik veya klinik olmayan enfeksiyonu,

l) Hastalıktan arı bölge veya bölüm: 60 ve 61 inci maddelere göre hastalıktan arı olarak ilan edilen bölge veya bölümleri,

m) İleri işleme: Atık ya da yan ürün oluşturan ve hastalıkları yayma riski doğurabilen kanatma, temizleme, iç organlarını çıkarma, baş kesme, dilimleme ve filetolama gibi anatomik bütünlüğü etkileyen her türlü tedbir ve teknik kullanılarak, su hayvanlarının insan tüketiminden önce işlenmesini,

n) İzinli işleme tesisi: 27/12/2011 tarihli ve 28155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak gıda üretimi amacıyla su hayvanlarının işlenmesi için onay alan ve bu Yönetmeliğe uygun olarak izin verilen her türlü gıda işletmesini,

o) İzinli işleme tesisi sahibi: Kontrolleri altındaki izinli işleme tesisi içerisinde bu Yönetmeliğin gerekliliklerinin yerine getirilmesini sağlamaktan sorumlu gerçek veya tüzel kişiyi,

ö) Karantina: Atık suların uygun şekilde arıtılması dâhil olmak üzere, bir su hayvanları grubunun belirli bir süre boyunca gözetim altında tutulmak ve uygun olduğu durumlarda, test ve tedaviden geçirilmek üzere diğer su hayvanlarıyla doğrudan ya da dolaylı olarak temasta bulunmaksızın izolasyonda tutulmasını,

p) Karantina birimi: Bir karantina tesisinin yalnızca aynı partiye ait ve aynı sağlık statüsüne sahip olan yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarını ve uygun olduğu hallerde, gözcü su hayvanlarını içeren işletimsel ve fiziksel açıdan müstakil bir birimini,

r) Karantina tesisi: Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının karantinada tutulduğu; bir ya da daha fazla karantina biriminden oluşan ve yetkili otorite tarafından bir karantina tesisi olarak yetkilendirilen ve kayıt altına alınan tesisi,

s) Konakçı: Hastalıktan etkilenen hedef türü,

ş) Liste 1 hastalıkları: Ek-2’de yer alan Liste 1’de belirtilen su hayvanları hastalıklarını,

t) Liste 2 hastalıkları: Ek-2’de yer alan Liste 2’de belirtilen su hayvanları hastalıklarını,

u) Muhafaza alanı: Enfekte bir çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanının etrafında bulunan, hastalığın yayılmasını önlemek üzere hastalık kontrol tedbirlerinin uygulandığı alanı,

ü) OIE: Dünya Hayvan Sağlığı Örgütünü,

v) Ortak biyogüvenlik sistemi: Su hayvanı sağlığı gözetimi için, hastalık önleme ve hastalık kontrolü açısından aynı tedbirlerin uygulandığı sistemi,

y) Piyasaya arz: Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının satışa sunulması, nakliyesi dâhil olmak üzere ücretsiz veya ücret karşılığı satışını ve her türlü hareketini,

z) Resmî kontrol: 5996 sayılı Kanun ile bu Yönetmelik ve yetkili otorite tarafından verilen talimatlar çerçevesinde bu Yönetmeliğin hükümlerinin uygun olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin denetimini,

aa) Resmî gözetim: Bir çiftlik veya bölge üzerinde sağlık kontrollerini yürütmek amacıyla yetkili otorite tarafından yapılan izleme çalışmalarını,

bb) Resmî veteriner hekim: Bakanlık adına görev yapan Bakanlık veteriner hekimini,

cc) Su ürünleri yetiştiricilik işletmesi: Su hayvanlarının yetiştirilmesi, saklanması veya büyütülmesiyle bağlantılı herhangi bir faaliyette bulunan kar amacı güden ya da gütmeyen kamusal veya özel her türlü tesisi,

çç) Su hayvanı: Çenesizler (Agnatha) üst sınıfına, kıkırdaklılar (Chondrichthyes) ve kemikliler (Osteichthyes) sınıflarına ait balıkları, yumuşakçalar (Mollusca) soyuna ait yumuşakçaları ve kabuklular (Crustace) alt soyuna ait kabukluları,

dd) Su ürünleri yetiştiricilik işletmesi sahibi: kontrolü altındaki su hayvanı üretim tesisinde bu Yönetmeliğin gerekliliklerine uygunluğu sağlamaktan sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,

ee) Sportif balıkçılık tesisi: Eğlence ve dinlence amaçlı balıkçılık için, yetiştiriciliği yapılan su hayvanları ile

balıklandırma yapılarak popülasyonun devam ettirildiği göl veya akarsularda bulunan tesisleri,

ff) Süs amaçlı su hayvanı: Yalnızca süs amacıyla tutulan, yetiştirilen veya piyasaya arz edilen bir su hayvanını,

gg) Ulusal referans laboratuvarı: Su hayvanları hastalıkları ile ilgili olarak fonksiyon ve görevleri 65 inci maddede açıklanan ve Bakanlıkça yetkilendirilen laboratuvarı,

ğğ) Üretim alanı: Yumuşakça yataklarını içeren her türlü tatlı su, deniz, nehir ağzı, karasal veya göl alanını ya da yumuşakça kültürasyonu için kullanılan yumuşakçaların alındığı sahayı,

hh) Vektör: Bir hastalığa duyarlı olmayan ancak bir konakçıdan diğerine patojenleri taşıyarak enfeksiyonu yayabilen türü,

ıı) Yabani su hayvanı: Kültür hayvanı olmayan su hayvanlarını,

ii) Yatırma alanı: Sınırları şamandıralar veya diğer sabit araçlarla açıkça işaretlenmiş olan ve yalnızca canlı yumuşakçaların doğal olarak arındırılması için kullanılan her türlü tatlı su, deniz, nehir ağzı veya gölü,

jj) Yeni görülen hastalık: Su hayvanlarında veya su hayvanı ürünlerinde ticaret gibi yollarla, popülasyonlar içinde ve arasında yayılma potansiyeline sahip olan ve sebebi hâlihazırda belirlenmiş veya belirlenmemiş olabilen, yeni tespit edilmiş, Ek-2'de duyarlı tür olarak henüz listelenmemiş yeni bir konakçı türünde tespit edilen listelenmiş ciddi bir hastalığı,

kk) Yetiştirme: Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının bir çiftlikte veya bir yumuşakça yetiştirme alanında yetiştirilmesini,

ll) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanı: Bir çiftliğe veya yumuşakça yetiştirme alanına alınması amaçlanan yabani su hayvanları dâhil olmak üzere bir çiftlikte veya yumuşakça yetiştirme alanında yetiştirilen, yumurta ve sperma/gametler dâhil herhangi bir yaşam evresindeki su hayvanını,

mm) Yetkili otorite: Bakanlık Teşkilatında görev yapan Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu veya bu Yönetmelik çerçevesinde fiziksel kontrolleri ve idari işleri yerine getirmekle yükümlü olan yetkiliyi veya bu yetkilerin devredildiği otoriteyi,

nn) Yumuşakça yetiştirme alanı: Bütün su ürünleri yetiştiricilik işletmelerinin ortak bir biyogüvenlik sistemi altında faaliyet gösterdiği bir üretim alanını veya yatırma alanını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Su Ürünleri Yetiştiricilik İşletmesi ve İşleme Tesisleri

Su ürünleri yetiştiricilik işletmesi ve işleme tesislerine izin verilmesi

MADDE 5 – (1) Her su ürünleri yetiştiricilik işletmesine yetkili otorite tarafından 6 ncı maddeye uygun olarak izin verilir. Bir yumuşakça yetiştirme alanlarında, uygun olduğu durumlarda verilecek izin, yumuşakçalara yönelik birden çok su ürünleri üretim firmasını da kapsayabilir. Ancak, bir yumuşakça yetiştirme alanının içerisinde bulunan dağıtım ve arıtma merkezleri ya da benzeri işletmelere, bireysel olarak izin verilir.

(2) Yetkili otorite 45 inci madde çerçevesinde hastalık kontrol amacıyla yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının kesimini gerçekleştiren her işleme tesisine yine 6 ncı maddesine uygun şekilde izin verir.

(3) Yetkili otorite su ürünleri yetiştiriciliği yapan her işletmeye ve izinli her işleme tesisine özel bir kayıt numarası verir.

(4) Birinci fıkrada belirtilen izne istisna olarak yetkili otorite, yalnızca aşağıda belirtilen işletmeler için kayıt şartı arar.

a) Su hayvanlarının piyasaya arz edilme amacı olmaksızın tutulduğu, su ürünü yetiştiricilik işletmeleri haricindeki tesisler,

b) Sportif balıkçılık tesisleri,

c) Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğinin 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre yalnızca insan tüketimine yönelik olarak yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarını piyasaya arz eden su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri.

İzin koşulları

MADDE 6 – (1) 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen izin, su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletme sahibi veya izinli işleme tesisi sahibinin aşağıdaki şartları yerine getirmesi koşuluyla, yetkili otorite tarafından verilir.

a) İşletme ve tesis sahibinin 10, 11 ve 12 nci maddelerdeki ilgili hükümleri yerine getirmesi,

b) İşletme ve tesis sahibinin yetkili otoriteye birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen hükümlerin karşılandığını göstermesini sağlayacak bir sistem oluşturması,

c) Yetkili otoritenin gözetiminde kalması.

(2) Yapılacak faaliyet çiftliklere, yumuşakça yetiştirme alanlarına veya çiftliğin ya da yumuşakça yetiştirme alanının yakınlarında bulunan yabani su hayvanları stoklarına hastalık bulaşması açısından kabul edilemez bir risk doğuracaksa, izin verilmez. Ancak, izin başvurusunun reddine yönelik bir karar vermeden önce, faaliyetin alternatif bir sahaya taşınması olasılığı dâhil olmak üzere risk azaltma tedbirleri göz önünde bulundurulur.

(3) Su ürünleri yetiştiricilik işletmesi veya izinli işleme tesisi sahibi izin koşullarının yerine getirip getirmediğinin değerlendirilmesine imkân verecek, asgari olarak 7 nci maddede yer alan bilgileri kapsayacak şekilde bütün gerekli bilgileri yetkili otoriteye sunmakla yükümlüdür.

İzinli su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri ile işleme tesislerinin resmi kaydında tutulması gereken bilgiler

MADDE 7 – (1) Her bir su ürünleri yetiştiricilik işletmesi için, aşağıdaki asgari bilgiler 8 inci maddede düzenlendiği şekliyle kayıt altına alınır.

- a) Su ürünleri yetiştiricilik işletmesinin adı ve adresleri ile telefon, faks, e-posta içeren irtibat bilgileri,
- b) Verilen kayıt numarası ve belirli izin tarihleri, tanımlama kodları veya numaraları, belirlenmiş üretim koşulları veya izin ile ilgili diğer hususları içeren ayrıntılı bilgileri,
- c) Çiftliğin, bütün çiftlik alanlarının koordinatlarını içeren uygun bir sistem kullanılarak tespit edilen ve mümkünse, GIS (Coğrafi Bilgi Sistemi) koordinatları ile belirlenen coğrafi konumu,
- ç) Amacı, yetiştirme sisteminin tipi veya karatabanlı tesisler, deniz kafesleri, kara havuzları gibi tesisler ve düzenlemeye tabi olduğu yerlerde, azami üretim hacmi,
- d) İç su havuzlarındaki çiftlikler, dağıtım merkezleri ve arıtım merkezleri, su kaynakları ve tahliyelerine ilişkin bilgiler,

e) Çiftliğin hastalıktan arı olup olmadığı, hastalıktan arı bir bölge veya bölümde bulunuyorsa, çiftlikte böyle bir sağlık statüsüne ulaşmak üzere bir programın uygulanıp uygulanmadığı veya çiftliğin Ek-2’de belirtilen bir hastalıkla enfekte olduğunun bildirilmesi ve benzeri sağlık statüsüne ilişkin güncel bilgiler,

f) Birden çok türün bulunduğu çiftlikler veya süs balığı çiftlikleri için, asgari olarak türlerden herhangi birinin Ek-2’de listelenen hastalıklara duyarlı veya bu hastalıkların bilinen vektörleri olup olmadığı bilgisi.

(2) Bir yumuşakça yetiştirme alanına, 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre izin verildiği durumlarda, yumuşakça yetiştirme alanı içerisinde faaliyet gösteren bütün su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri için, birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen bilgiler kaydedilir. Birinci fıkranın (b) ve (e) bentlerinde belirtilen veriler, yumuşakça yetiştirme alanı düzeyinde kayıt altına alınır.

(3) Her izinli işleme tesisi için, aşağıdaki asgari bilgiler 8 inci maddede düzenlendiği şekliyle kayıt altına alınır.

- a) İzinli işleme tesisinin adı ve adresleri ile telefon, faks, e-posta içeren irtibat bilgileri,
 - b) Kayıt numarası ve izin tarihleri, tanımlama kodları veya numaraları, belirlenmiş üretim koşulları veya yetki/yetkilerle ilgili diğer hususları içeren ayrıntılı bilgileri,
 - c) İşleme tesisinin koordinatlarını içeren uygun bir sistem kullanılarak tespit edilen ve mümkünse, GIS (Coğrafi Bilgi Sistemi) koordinatları ile belirlenen coğrafi konumu,
 - ç) İzinli işleme tesisinin atık su arıtma sistemlerine ilişkin ayrıntılar,
 - d) İzinli işleme tesisinde işleme tabi tutulan su hayvanı türleri.
- (4) Bir çiftlikte yetiştirilen su hayvanlarının türleri de kayıt altına alınır.

Kayıt

MADDE 8 – (1) Yetkili otorite tarafından, su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri ve izinli işleme tesisleri için, asgari olarak 7 nci maddede yer alan bilgileri kapsayacak şekilde bir kayıt oluşturulur ve bu kayıt güncel tutularak kamunun erişimine açılır.

Resmi kontroller

MADDE 9 – (1) 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda ve Yemin Resmî Kontrollerine Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri ve izinli işleme tesislerinde yetkili otorite tarafından resmi kontroller gerçekleştirilir.

(2) Birinci fıkrada düzenlenen resmi kontroller, her bir su ürünleri yetiştiricilik işletmesi için asgari olarak düzenli kontrolleri, ziyaretleri, incelemeleri ve uygun olduğu durumlarda, örnekleme çalışmalarını içerir. Bu süreçte su hayvanı ve ürünleri üretim işletmesinin ve izinli işleme tesisinin hastalıklara yakalanma ve hastalık bulaştırma açısından doğurduğu risk göz önünde bulundurularak planlama yapılır. Su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri ile izinli işleme tesislerinin bulunduğu bölge veya bölümün sağlık durumuna bağlı olmak üzere, resmi kontroller Ek-1’in (B) bölümünde belirtilen hükümlere göre yapılır.

Kayıt yükümlülükleri ve izlenebilirlik

MADDE 10 – (1) Su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri, aşağıda belirtilen unsurların kaydını tutmakla yükümlüdür.

- a) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının ve ürünlerinin çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanındaki dâhili veya harici bütün hareketlerini,
- b) Üretim tipiyle bağlantılı her epidemiyolojik birimdeki ölüm oranlarını,
- c) 12 nci maddeye göre hazırlanan risk tabanlı hayvan sağlığı gözetim programının sonuçlarını.

(2) İzinli işleme tesisleri, yetiştiriciliği yapılan su hayvanları ve ürünlerinin bu tesislerde harici ve dâhili bütün hareketlerini kayıt altına almakla yükümlüdür.

(3) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanları nakliyatı sırasında, nakliyeciler aşağıda belirtilen unsurların kaydını tutmakla yükümlüdür.

a) Nakliyat tipi ve nakliye edilen türler için uygun olduğu şekilde, nakliyat sırasında ortaya çıkan ölüm oranlarını,

b) Nakliye aracının ziyaret ettiği çiftlikler, yumuşakça yetiştirme alanları ve işleme tesislerini,

c) Nakliyat sırasında ortaya çıkan her türlü su alışverişi, özellikle yeni su kaynakları ve su alma yerini.

(4) İzlenebilirliğe ilişkin özel hükümlere istisna olarak, su ürünleri yetiştiricilik işletmesi sahipleri birinci fıkranın (a) bendi çerçevesinde kaydedilen bütün hayvan hareketlerini, menşe ve varış yerlerinin izlenmesini sağlayacak şekilde kayıt altına almakla yükümlüdür. Bu hareketler ulusal bir kayıt sistemine kaydedilir ve bu bilgiler bilgisayar ortamında tutulur.

İyi hijyen uygulamaları

MADDE 11 – (1) Su ürünleri yetiştiricilik işletmeleri ile izinli işleme tesisleri, hastalıkların ortaya çıkmasını ve yayılmasını önlemek için yapılan faaliyetle bağlantılı olarak iyi hijyen uygulamaları kullanmakla yükümlüdür.

Hayvan sağlığı gözetim programı

MADDE 12 – (1) Yetkili otorite bütün çiftlik ve yumuşakça yetiştirme alanlarında üretim türüne uygun olarak bir risk tabanlı hayvan sağlığı gözetim programı uygular.

(2) Birinci fıkrada belirtilen risk tabanlı hayvan sağlığı gözetim programı aşağıda belirtilen kriterleri tespit etmeyi amaçlar:

a) Üretim türüne uygun olarak bütün çiftlik ve yumuşakça yetiştirme alanlarında, ölüm oranında görülen artışları,

b) Ek-2’de listelenen hastalıklara duyarlı türlerin tutulduğu çiftlik ve yumuşakça yetiştirme alanlarında bu hastalıklara ilişkin durumu.

(3) Bu hayvan sağlığı gözetim programlarının uygulanması Ek-1’in (B) bölümünde belirtilen hükümlere göre yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetiştiriciliği Yapılan Su Hayvanlarının ve Ürünlerinin Piyasaya Arz Edilmesine İlişkin Hayvan Sağlığı Koşulları

Hastalıkların listelenmesi

MADDE 13 – (1) Liste 1 hastalıkları bu fıkranın (a) bendinde belirtilen kriteri taşıyan hastalıklar ile (b) veya (c) fıkrasında belirtilen kriterleri taşıyan hastalıklardır.

a) Hastalığın ülkenin su hayvanlarında yerleşik olmaması ve eldeki bilgiler dâhilinde, ilgili patojenin ülke sularında bulunmaması,

b) Hastalığın, ülkeye girmesi halinde, üretim kayıpları veya su hayvanlarının ve ürünlerinin ticaretinde potansiyelin kısıtlanması yoluyla, ülkenin su hayvanlarında kayda değer ekonomik etkiler yaratacak olması,

c) Hastalığın, ülkeye girmesi halinde, ülke hukuku veya uluslararası hükümlerle korunmaya değer görülen bir varlık olan yabani su hayvanı popülasyonuna yönelik zararlı çevresel etkiler yaratabilecek olması.

(2) Liste 2 hastalıkları bu fıkranın (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen kriterleri taşıyan ya da (e) ve (f) fıkralarında belirtilen kriterleri taşıyan hastalıklardır.

a) Ülkedeki bölgelerin belirli hastalıktan arı olması,

b) Hastalığın, katı kontrol tedbirleri ve ticaret kısıtlamaları olmaksızın çiftlik ya da yumuşakça yetiştirme alanı düzeyinde kontrol edilmesinin ve durdurulmasının güç olması,

c) Deneyimler ışığında, hastalıktan arı bölge veya bölümlerin oluşturulup korunabileceği ve bu korumanın maliyet etkin olduğu hallerde, hastalığın ülke düzeyinde kontrol altına alınabilmesi,

ç) Su hayvanlarının piyasaya arz edilmesi sırasında, hastalığın daha önce hastalığa yakalanmamış bir alanda ortaya çıkma riskinin bulunması,

d) Enfekte su hayvanları için güvenilir ve basit testlerin erişilebilir olması gerekir,

e) Hastalığın, hastalıktan arı olan bir bölge veya bölüme girmesi halinde, hastalık ve kontrolüyle bağlantılı yıllık maliyetlerin, bölgedeki duyarlı su hayvanı türünün üretim değerinin %5’ini aşması ve üretim kayıpları veya su hayvanları ve ürünlerinin uluslararası ticaretindeki olanakların kısıtlanması yoluyla, ülkenin su hayvanlarında kayda değer ekonomik etkiler yaratacak olması,

f) Hastalığın, hastalıktan arı bir bölge veya bölüme girmesi halinde, ortaya çıktığı yerde ülke hukuku veya uluslararası hükümlerle korunmaya değer görülen yabani su hayvanı popülasyonuna yönelik zararlı çevresel etkiler yarattığının belirlenmiş olması.

Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının piyasaya arz edilmesine ilişkin genel koşullar

MADDE 14 – (1) Yetkili otorite, su hayvanları ve ürünlerinin piyasaya sürülmesinde, varış ya da geçiş yerlerinde Ek-2’de listelenen hastalıklara ilişkin sağlık durumlarının tehlikeye düşmemesini sağlar.

(2) Ek-2’de listelenmemiş hastalıklar için yetiştiriciliği yapılan su hayvanları yetkili otoritenin sıkı gözetimi

altında sadece bilimsel amaçlarla piyasaya arz edilir. Yetkili otorite, bu piyasaya arz sırasında, varış yerinde ya da geçiş yerlerinde bulunan su hayvanlarının Ek-2'de listelenen hastalıklara ilişkin sağlık durumlarını tehlikeye düşürmemesi gerekir.

Nakliyata ilişkin hastalık önleme gereklilikleri

MADDE 15 – (1) Yetkili otorite aşağıdaki hususların yerine getirilmesini sağlar:

a) Nakliye edilen hayvanların sağlık durumunun değişmemesini sağlamak ve hastalıkların yayılması riskini azaltmak üzere, yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının nakliyatı sırasında gerekli hastalık önleme tedbirlerinin uygulanması,

b) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının, sağlık durumlarının değişmesini ve varış yerinin ve uygun olduğu durumlarda, geçiş yerlerinde sağlık durumunun tehlikeye düşmesini engelleyecek koşullar altında nakil edilmesi.

(2) Nakliyat süresince her türlü su değişimleri, nakledilen yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının, su değişim yerindeki ve varış yerindeki su hayvanlarının sağlık durumunu tehlikeye düşürmeyecek yerlerde ve koşullarda gerçekleştirilir.

(3) Bu madde hükümleri Ek-2'de listelenmemiş hastalıklar ve bu hastalıklara duyarlı türler için de geçerlidir.

Hayvan sağlığının sertifikalanması

MADDE 16 – (1) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının piyasaya arz edilme işleminin, hayvanların, 60 ıncı madde çerçevesinde hastalıktan arı olduğu ilan edilen bir bölge veya bölüme alınması sırasında hayvan sağlığının sertifikalanması gerekir. Yetiştirme ve stok destekleme veya insan tüketiminden önce ileri işleme amacıyla piyasaya arz edilen su hayvanlarının da, 54 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre bir gözetim ya da eradikasyon programına tabi olması gerekir.

(2) Ancak, balık için, hayvanların dağıtımdan önce kesilmesi ve iç organlarından temizlenmesi, yumuşakçalar ve kabuklular için, hayvanların işlenmemiş veya işlenmiş ürün olarak dağıtılması amacıyla piyasaya arz edilen yetiştiriciliği yapılan su hayvanları için hayvan sağlığının sertifikalanması gerekmez.

(3) Hayvanların 7 ve 8 inci bölümlerde belirtilen hastalık kontrol tedbirlerine tabi olan bir alandan dışarıya çıkmasının gerektiği durumlarda, su hayvanlarının piyasaya arz edilmesi işlemi, hayvan sağlık sertifikasyonunu gerektirir.

(4) Bu madde hükümleri Ek-2'de listelenmemiş hastalıklar ve bu hastalıklara duyarlı türler için de geçerlidir.

Su hayvanlarının yetiştirme ve stok desteği amacıyla piyasaya arz edilmesine ilişkin genel gereklilikler

MADDE 17 – (1) Yetiştirme amacıyla piyasaya arz edilen yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarında aşağıda belirtilen kriterler göz önünde bulundurulur:

a) Hayvanların klinik açıdan sağlıklı olması,

b) Hayvanların ölüm oranında sebebi belirlenmemiş bir artışın görüldüğü bir çiftlikten veya böyle bir yumuşakça yetiştirme alanından gelmiş olmaması.

(2) Ek-2'de listelenmemiş hastalıklar ve bu hastalıklara duyarlı türler ölüm oranlarında sebebi belirlenmemiş artışların görüldüğü bir çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanından gelmiş ise ölüm oranında artış gözlenen epidemiyolojik birimden bağımsız bir bölümden gelen hayvanlar yapılacak bir risk analizinin ardından piyasaya arz edilir.

(3) 6 ncı bölümünde belirtilen hastalık kontrol tedbirleri çerçevesinde itlafı veya kesimi istenen yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının, yetiştirme ve stok desteği amaçlarıyla piyasaya arz edilir.

(4) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının stok desteği amacıyla doğaya veya sportif balıkçılık işletmelerine bırakılabilmesi için, aşağıdaki koşulları sağlar:

a) Hayvanların birinci fıkradaki gerekliliklere uygun olması,

b) Hayvanların, Ek-1'de yer alan A bölümünde belirtildiği üzere, en azından bırakılacakları suların sağlık durumuna denk bir sağlık durumuna sahip bir çiftlikten veya yumuşakça yetiştirme alanından gelmiş olması gerekir. Ancak, yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının, 60 ıncı maddeye uygun olarak hastalıktan arı olduğu bildirilmiş bir bölgeden veya bölümden gelmesine izin verilir.

Belirli bir hastalığa duyarlı türlere ait yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının hastalıktan arı bölgelere alınması

MADDE 18 – (1) Bir hastalığa duyarlı olan yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının, 60 ıncı maddeye göre hastalıktan arı olduğu bildirilmiş bir bölgeye veya bölüme yetiştirme ya da stok desteği amaçlarıyla kabul edilebilmesi için, yine bu hastalıktan arılık statüsüne sahip başka bir bölge veya bölümden gelmesi gerekir.

(2) Belirli hastalığa yaşamın belirli evrelerinde duyarlı olan türlerin bu hastalığı başka hayvanlara bulaştırmadığı bilimsel olarak kanıtlanabildiği durumlarda, bu yaşam evreleri için birinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu durumda Bakanlık bu türleri ve yaşam evrelerini içeren bir liste oluşturacak ve bilimsel ve teknolojik gelişmeleri hesaba katarak gerek duyduğunda listeyi güncelleyecektir.

Vektör türlere ait canlı su hayvanlarının hastalıktan arı bölgelere alınması

MADDE 19 – (1) Ek-2'de belirtilen türler haricindeki bir türün vektör türler olarak belirli bir hastalığın yayılmasına neden olabileceğinin bilimsel veriler veya uygulama deneyimi ile doğrulanması halinde, 60 ıncı maddeye

göre belirli bir hastalıktan arı olduğu bildirilmiş olan bir bölge ya da bölüme yetiştirme veya stok desteği amacıyla alınacak vektör türleri aşağıdaki koşulların birini karşılar:

a) Vektör türlerin hastalıktan arılık statüsüne sahip başka bir bölge veya bölümden gelmiş olması,

b) Sunulan bilimsel verilerin veya uygulama deneyiminin ışığında, bu yöntemin hastalığın bulaşma riskini, bu bulaşmanın önlenmesi açısından kabul edilebilir bir düzeye indirmek için yeterli görüldüğü durumlarda, vektör türlerin patojenden arındırılmış su içerisinde uygun bir süre için 5 inci bölümde yer alan hükümler göz önünde bulundurularak karantinada tutulması.

(2) Vektör türler ile bu türlerin bu maddenin kapsamına giren yaşam evreleri ve uygun olduğu hallerde, bu türlerin bir hastalığı bulaştırabileceği koşullara ilişkin bir liste Bakanlık tarafından hazırlanır.

İnsan tüketimi öncesi ileri işleme için piyasaya arz edilecek olan yetiştiriciliği yapılan su hayvanları ve ürünleri

MADDE 20 – (1) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının ve bu hayvanların ürünlerinin, 60 ıncı madde çerçevesinde bu hastalıklardan arı olduğu bildirilmiş bir bölge veya bölümde ileri işleme için piyasaya arz edilmesi aşağıdaki koşulların birinin karşılanması halinde mümkündür.

a) Hayvanların hastalıktan arılık statüsüne sahip başka bir bölge ya da bölümden gelmesi,

b) Hayvanların hastalıkların yayılmasını önleyici koşullar altında, izinli bir işleme tesisinde işlenmesi,

c) Balıklar için, hayvanların dağıtımdan önce kesilmesi ve iç organlarından temizlenmesi,

ç) Yumuşakçalar ve kabuklular için, hayvanların işlenmemiş veya işlenmiş ürün olarak dağıtılması.

(2) 60 ıncı madde çerçevesinde hastalıklardan arı olduğu bildirilmiş bir bölge veya bölümde ileri işleme için piyasaya arz edilen canlı yetiştiriciliği yapılan su hayvanları, aşağıdaki koşullardan birinin olması durumunda işleme yerinde yalnızca geçici olarak tutulur:

a) Hayvanların hastalıktan arılık statüsüne sahip başka bir bölge ya da bölümden gelmesi,

b) Hayvanların patojenleri inaktive eden bir atık arıtım sistemiyle donatılmış olan ya da atıkların doğal sulara hastalık bulaşması riskini kabul edilebilir bir düzeye indirecek diğer arıtma türlerine tabi tutulduğu dağıtım merkezleri, arıtma tesisleri veya benzer işletmelerde tutulması.

İleri işleme olmaksızın insan tüketimi için piyasaya arz edilen yetiştiriciliği yapılan su hayvanları ve ürünleri

MADDE 21 – (1) Canlı yumuşakça veya kabukluların ülke sularında geçici olarak tutulduğu veya dağıtım merkezleri, arıtma tesisleri veya benzeri işletmelere alındığı durumlarda, 20 nci maddenin ikinci fıkrası uygulanır.

(2) Su ürünlerinin Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğinde belirtilen paketleme ve etiketleme hükümlerine uygun perakende satış paketleriyle ambalajlandığı durumlarda, yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının, ileri işleme olmaksızın insan tüketimi için ambalajlı olarak perakende satış amacıyla piyasaya arz edileceği durumlarda 18 inci madde uygulanmaz.

Yabani su hayvanlarının hastalıktan arılık statüsüne sahip bölgelere veya bölümlere alınması

MADDE 22 – (1) 60 ıncı madde çerçevesinde bu hastalıklardan arı olduğu bildirilmemiş bir bölge veya bölümde yakalanan yabani su hayvanları, hastalıklardan arı olduğu bildirilmiş bir bölge veya bölüme bırakılmadan önce, hastalık bulaşma riskini kabul edilebilir bir düzeye indirebilmek için yeterli bir süre boyunca uygun tesislerde yetkili otoritenin gözetiminde 5 inci Bölümde yer alan hükümler göz önünde bulundurularak karantina altında tutulur.

(2) Bir risk analizinin yapılması ve riskin birinci fıkranın uygulanması sonucu beklenenden yüksek olmaması koşuluyla, yetkili otorite birinci fıkrada öngörülen karantina uygulaması olmaksızın geleneksel ekstansif lagün yetiştiriciliği uygulamalarına izin verir.

Süs amaçlı su hayvanlarının piyasaya arz edilmesi

MADDE 23 – (1) Yetkili otorite, süs amaçlı su hayvanlarının piyasaya arzında su hayvanlarının sağlık durumunun tehlikeye düşürmemesini sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yetiştiriciliği Yapılan Su Hayvanları ve Ürünlerinin İthalatı

İthalata ilişkin genel yükümlülükler

MADDE 24 – (1) Bakanlık, kendi mevzuatında yer alan ilgili hayvan sağlığı koşullarına uyumluluk açısından ithalat yapan ülkeye veya bu ülke kesimine ilişkin olarak uygun teminatlar sağladığını belirlemesi gerekir.

İthalata ilişkin teminatlar

MADDE 25 – (1) Bakanlık mevzuat uyumluluğu için, ithalat yapan ülke veya bu ülke kesiminde aşağıda belirtilen özellikleri göz önünde bulundurur:

a) İthalat yapan ülkenin mevzuatı,

b) İthalat yapan ülkedeki yetkili otoritenin teşkilatı ve inceleme servisleri, bu servislerin yetkileri, tabi oldukları gözetim ve personel kapasitesi dâhil olmak üzere, mevzuatlarını etkili bir şekilde uygulamak için kullanımlarına sunulan araçlar,

c) İthalata yönelik canlı su hayvanı üretim, imalat, işleme, saklama ve dağıtım süreçleri için geçerli olan

yürürlükteki hayvan sağlığı koşulları,

ç) İthalat yapan ülkenin yetkili otoritesinin ilgili hayvan sağlığı koşullarına uyumluluk veya denklik açısından verebileceği teminatlar,

d) İthalat yapan ülkeden canlı su hayvanı pazarlanması konusundaki deneyimler ve gerçekleştirilmiş olan her türlü ithalat incelemenin sonuçları,

e) Özellikle liste 1 hastalıklarına ve ithalat yapan ülkenin genel su hayvanı sağlığı durumunun ülkede su hayvanı sağlığı açısından risk oluşturabilecek her türlü boyutuna dikkat edilmek üzere, ithalat yapan ülkedeki yetiştirilmiş ve yabani su hayvanlarının sağlık durumu,

f) İthalat yapan ülkenin toprakları içerisinde, başta Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (OIE) tarafından listelenen ihbarı mecburi hastalıklar olmak üzere, enfeksiyöz veya bulaşıcı su hayvanı hastalıklarına ilişkin bilgileri temin etmedeki düzeni, hızı ve titizliği,

g) Diğer ülkelerden ithalata ilişkin kurallar dâhil olmak üzere, su hayvanı hastalıklarının önlenmesi ve kontrol altına alınmasına yönelik olarak ithalat yapan ülkede yürürlükte olan kurallar ve uygulamaları.

Belgeler

MADDE 26 – (1) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanları ve ürünlerinden oluşan her partinin ülkeye girişinde hayvan sağlık sertifikasını içeren bir belge eşlik eder.

(2) Hayvan sağlığı sertifikası, partinin bu Yönetmelik kapsamında ülkeye girişi yapılan ve yetiştiriciliği yapılan su hayvanları ile ürünleri için belirtilen gereklilikleri karşıladığını belgeler.

(3) Hayvan sağlığı sertifikası, ülkenin halk ve hayvan sağlığı mevzuatının diğer hükümleri nezdinde şart koşulan ayrıntıları da içerir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Su Hayvanlarının Karantinası ile İlgili Hükümler

Uygulanması gereken karantina koşulları

MADDE 27 – (1) Karantina sürecinin, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (ö) bendine uygun bir karantina tesisinde gerçekleştirilmiş olması gerekir.

(2) Karantina tesisi, yetkili otoritenin denetimi altında olup, yetkili otorite;

a) Karantina tesisinin bina ve müstemilatını yılda en az bir kez ziyaret eder.

b) Karantina tesisinin bu Yönetmelikte belirtilen koşulları sağlayıp sağlamadığını kontrol eder.

c) Veteriner hekim veya su ürünleri mühendisinin faaliyetlerini denetler.

ç) İzin prosedürlerine temel oluşturan koşulları denetler.

Karantina tesislerine izin verilmesi

MADDE 28 – (1) Bir karantina tesisine yetkili otorite tarafından izin verilebilmesi için, aşağıdakilere uygunluk sağlaması gerekir:

a) 5 inci maddede belirtilen izin koşulları,

b) Karantina tesisleri için 37, 38 ve 39 uncu maddelerde belirtilen asgari koşullar.

(2) İzin verilen her karantina tesisine bir kayıt numarası verilir.

(3) Bakanlık, izinli karantina tesislerinin yeni ve güncel listesini kamunun erişimine sunar.

Karantina tesisleri izinlerinin askıya alınması ve iptali

MADDE 29 – (1) Bir karantina tesisinde, Liste 2 hastalıklarının varlığına ilişkin şüphe duyulduğuna dair bildirim alması halinde, yetkili otorite:

a) Tesisin iznini askıya alır.

b) Şüphenin doğrulanması veya bertaraf edilmesi için gerekli olan tedbirleri 39 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre alır.

(2) Birinci fıkraya göre verilen askıya alma kararı aşağıda belirtilen koşullardan biri sağlanıncaya kadar kaldırılmaz.

a) Liste 2 hastalıklarına ilişkin şüphenin resmi olarak bertaraf edilmiş olması,

b) Liste 2 hastalıklarına yönelik olarak karantina tesisinde uygulanan eradikasyon sürecinin başarıyla tamamlanması ve ilgili karantina birimlerinin temizlenip dezenfekte edilmesi.

(3) Bir karantina tesisinin izni, tesisin 28 inci maddede belirtilen koşullara uygunluğunun sona ermesi halinde Yetkili Otorite tarafından iptal edilir.

Doğruluk beyanı

MADDE 30 – (1) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanı partilerinin ithalatında, partilerin ülkede karantinaya alınmasında, ithalatçı ya da yetkilisi, karantina tesisinden sorumlu kişi tarafından imzalanan ve su hayvanlarının karantinaya kabul edileceğini doğrulayan yazılı bir doğruluk beyanı sunar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen doğruluk beyanı karantina tesisinin kayıt numarasını içerir ve Türkçe olarak hazırlanır.

(3) Birinci fıkrada düzenlenen doğruluk beyanı; sınır kontrol noktasına, partinin varış tarihinden önce

ulaştırılır veya su hayvanlarının bu kontrol noktasından serbest dolaşıma salınmasından önce, ithalatçı veya temsilcisi tarafından sınır kontrol noktasına sunulur.

Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının karantina tesislerine doğrudan nakliyatı

MADDE 31 – (1) İthal edilen yetiştiriciliği yapılan su hayvanı partileri, sınır kontrol noktasından ülkede karantinaya alınacağı karantina tesisine nakledilir. Bu nakliyat için taşıt kullanılması halinde, taşıtlar sınır kontrol noktasının resmi veteriner hekimi tarafından kolayca açılmayacak şekilde mühürlenir.

Su hayvanı nakliyatlarının izlenmesi

MADDE 32 – (1) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanı partilerinin ithalatında, partilerin ülkede karantinaya alınmasında,

a) Sınır kontrol noktasının resmi veteriner hekimi, partinin orijin ve varış yerlerini, partinin sınır kontrol noktasına varışından bir çalışma günü önce karantina tesisinin bulunduğu ilin yetkili otoritesine bildirir.

b) Karantina tesisinden sorumlu olan kişi, karantina tesisinin bulunduğu ilin yetkili otoritesini partinin tesise varışından bir çalışma günü önce partinin gelişinden haberdar eder.

c) Karantina tesisinin bulunduğu ilin yetkili otoritesi, kendisini birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen şekilde partinin nakliyatından haberdar etmiş olan sınır kontrol noktasının resmi veteriner hekimini, partinin tesise varışından sonraki üç gün içerisinde bilgisayar sistemi aracılığıyla partinin varışından haberdar eder.

(2) Sınır kontrol noktasının yetkili makamına, bir karantina tesisine götürüleceği bildirilen yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının tahmini varış süresini izleyen üç gün içerisinde varış noktasına gelmediğine dair bir doğrulama ulaşırsa, yetkili otorite uygun şekilde tedbir alır.

Hastalıktan arı bölge veya uygulanması gereken karantina koşulları

MADDE 33 – (1) Vektör türlere ait yetiştiriciliği yapılan su hayvanları ile yabancı su hayvanlarının 19 ve 22 nci maddelerde belirtilen hükümlerin sağlanmasında veya ithal edilen bu hayvanların piyasaya arz edilmesi için karantina uygulaması yapılacaksa, partiler aşağıdaki şartlara uygun olacaktır:

a) Karantina dönemi aynı karantina tesisinde uygulanır. Yetiştiriciliği yapılan su hayvanları aşağıda belirtilen karantina hükümlerine tabi tutulur:

1) Duyarlı türler için, 35 inci maddede belirtilen hükümler,

2) Vektör türler için, 36 ncı maddede belirtilen hükümler.

b) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanları, yalnızca yetkili otoritenin yazılı izniyle karantinadan çıkarılır.

Liste 2 hastalıklarına ilişkin şüphe veya doğrulama halinde alınacak tedbirler

MADDE 34 – (1) Karantina sırasında, karantina tesisinde bir ya da birden çok hastalığın varlığından şüphelenilirse, yetkili otorite:

a) 39 uncu maddeye göre uygun numuneleri toplar ve bunların analizini yaptırır.

b) Laboratuvar sonuçları beklenirken, hiçbir hayvanın karantina tesisine giriş ya da çıkış yapılmamasını sağlar.

(2) Karantina sırasında, Liste 2 hastalıklarının doğrulanması halinde, yetkili otorite:

a) Hastalıkların yayılma riskini göz önünde bulundurarak, karantina birimindeki bütün su hayvanlarının tesisten çıkarılmasını ve imha edilmesini sağlar,

b) Karantina birimlerinin temizlenmesini ve dezenfekte edilmesini sağlar,

c) Son temizleme ve dezenfeksiyonu izleyen on beş günlük dönem boyunca, hiçbir hayvanın karantina birimlerine sokulmamasını temin eder,

ç) Karantina birimlerindeki suyun, Liste 2 hastalıklarından sorumlu enfeksiyöz etkenin etkili bir şekilde inaktive edilmesini sağlayacak bir şekilde arıtılmasını sağlar.

(3) Yetkili otorite, su hayvanlarının varış noktasında hastalıklara ilişkin sağlık statüsünü tehlikeye düşürmemesini sağlamak kaydıyla, karantina tesisinde tutulan su hayvanlarının ve bunların ürünlerinin piyasaya arz edilmesine izin verebilir.

Duyarlı türler için karantina hükümleri

MADDE 35 – (1) Balıklar, en az altmış gün boyunca kabuklular, en az kırk gün boyunca, yumuşakçalar, en az doksan gün boyunca karantinada tutulur.

(2) Duyarlı türler için muayene, numune alma, test ve tanı yöntemleri aşağıda belirtilen şekilde gerçekleşir.

a) Liste 2 hastalıklarının oluşmadığını ortaya koymak için, negatif sonuçlar alınmaya kadar 39 uncu maddede belirtilen muayene, numune alma, test ve tanı süreçleri gerçekleştirilir.

b) *Marteilia refrigens* enfeksiyonuna duyarlı türlerin karantinaya alındığı haller haricinde, muayene, numune alma, test ve tanı için gözcü su hayvanları kullanılabilir.

c) Yetkili otorite, kullanılacak gözcü su hayvan sayısını; tutulan su hayvanı sayısı, karantina biriminin büyüklüğü ve tanısı konulacak hastalık veya hastalıkların ve türlerin özelliklerini göz önünde bulundurarak belirleyecektir.

ç) Gözcü su hayvanları;

1) Tanısı konulacak hastalığa duyarlı türlerden ve mümkün olduğu hallerde ve yaşam koşullarının da dikkate alınmasıyla, en duyarlı yaşam evrelerinde olacaktır.

2) Tanısı konulacak hastalık veya hastalıklardan arı ilan edilmiş bir bölge ya da bölümden veya ihracatçı bir ülkeden ya da ihracatçı ülkenin bu şartı sağlayan bir kısmından elde edilmiş olacaktır.

3) Tanısı konulacak hastalık veya hastalıklara karşı aşılınmamış olacaktır.

4) Karantinaya alınacak su hayvanları varışlarından hemen önce veya hemen sonra karantina birimine alınır ve tanısı konulacak hayvanlarla temas halinde ve aynı zooteknik ve çevresel koşullar altında tutulur.

(3) Yetkili otorite, karantina koşullarını her bir su hayvanı partisinin karantina döneminin başında ve sonunda denetler. Bu kontrolleri gerçekleştirirken;

a) Liste 2 hastalıklarının laboratuvar ortamında tespitine elverişli çevre koşullarını sağlayıp sağlamadığını denetler,

b) Karantina süresi boyunca ölüm oranı kayıtlarını inceler,

c) Geçerli olduğu durumlarda, karantina birimlerindeki su hayvanlarını kontrol eder.

Vektör türler için karantina hükümleri

MADDE 36 – (1) Vektör türler en az otuz gün boyunca karantinada tutulur. Karantina birimindeki su, günde en az bir kez değiştirilir.

(2) Yetkili otorite, karantina koşullarını her bir su hayvanı partisinin karantina döneminin başında ve sonunda denetler. Bu kontrolleri gerçekleştirirken:

a) Karantina süresi boyunca ölüm oranı kayıtlarını inceler,

b) Geçerli olduğu durumlarda, karantina birimindeki su hayvanlarını kontrol eder.

Karantina tesislerine yönelik yapı ve ekipman koşulları

MADDE 37 – (1) Karantina tesisi, diğer karantina tesisleri, diğer çiftlikler ve diğer yumuşakça yetiştirme alanlarından, yetkili otorite tarafından Liste 2 hastalıklarının epidemiyolojisi dikkate alınarak yürütülen bir risk analizine dayanarak belirlenen uzaklıkta olmalıdır. Ancak, bir karantina tesisi, bir çiftlik ya da yumuşakça yetiştirme alanının içerisinde de bulunabilir.

(2) Karantina birimleri, aralarında su değişiminin mümkün olmayacağı şekilde yapılandırılır. Buna ek olarak, her bir birimin su çıkış sistemi, aynı çiftlik ya da yumuşakça yetiştirme alanı içerisindeki karantina birimleri veya diğer birimler arasında olası her türlü çapraz bulaşmayı önleyecek şekilde tasarlanmalıdır.

(3) Karantina birimlerinin su kaynağı, Liste 2 hastalıklarından arı olmalıdır.

(4) Karantina birimlerinin tahliye sistemi Liste 2 hastalıklarından arı ilan edilmiş ya da bu hastalıklar açısından bir gözetim veya eradikasyon programına tabi olan bir bölüm veya bölgede yer alıyorsa, yetkili otorite tarafından onaylanmış bir çıkış suyu arıtma sistemine sahip olması gerekir. Çıkış suyu arıtma sistemi:

a) Karantina biriminde oluşan bütün çıkış sularını ve atıkları, Liste 2 hastalıklarından sorumlu enfeksiyöz etkeninden etkili olarak inaktive edecek bir şekilde arıtım yapılır,

b) Devamlı işletim ve eksiksiz muhafaza sağlamak için, arıza emniyetli yedek mekanizmalarla donatılır.

(5) Karantina birimleri, Liste 2 hastalıklarını yayabilecek diğer hayvanlarla teması engelleyecek şekilde yapılandırılır.

(6) Bütün ekipmanlar temizlenebilecek ve dezenfekte edilebilecek şekilde yapılandırılır ve temizleme ile dezenfeksiyon için uygun ekipmanlar hazır bulundurulur.

(7) Karantina tesisinin ve farklı birimlerinin bütün girişlerinde ve çıkışlarında hijyen bariyerleri kurulur.

(8) Farklı karantina birimleri arasında çapraz bulaşmayı engellemek için, karantina tesisinin her bir karantina birimi kendi ekipmanına sahip olur.

Yönetim koşulları

MADDE 38 – (1) Karantina tesisinin su hayvanı üretim tesisi işletmecisi, sözleşme veya hukuki dayanak yoluyla, bir veteriner hekim veya su ürünleri mühendisi hizmetlerinden yararlanır.

(2) Karantinaya alınan her bir su hayvanı partisi için:

a) Karantina birimi temizlenmeli ve dezenfekte edilmeli ve birime, yeni bir partinin getirilmesinden önce en az yedi gün herhangi bir su hayvanı sokulmamalıdır.

b) Karantina dönemi, son su hayvanı partisi birime alınana kadar başlatılamaz.

(3) Gelen ve giden partiler arasında çapraz bulaşmayı önlemek için uygun tedbirler alınır.

(4) Karantina tesisine yetkisiz kişiler giremez.

(5) Karantina tesisine giren kişiler, ayakkabılar dâhil olmak üzere, koruyucu kıyafet giymek zorundadır.

(6) Kişiler veya ekipmanlar arasında, karantina tesisleri veya karantina birimleri arasında ya da karantina tesisleri ile çiftlikler ya da yumuşakça yetiştirme alanları arasında bulaşmaya neden olabilecek herhangi bir temas gerçekleşemez.

(7) Teslimden sonra, tanklar, konteynırlar ve su dâhil olmak üzere, nakliye taşıtları ve ekipmanları, Liste 2 hastalıklarından sorumlu enfeksiyöz etkeninden etkili bir şekilde inaktive edecek şekilde arıtılır.

(8) Ölü su hayvanları ve klinik hastalık belirtileri sergileyen su hayvanları, bir veteriner hekim tarafından klinik açıdan muayene edilmeli ve ölü su hayvanları ile klinik hastalık belirtileri sergileyen su hayvanlarından temsili örnekler, yetkili otorite tarafından görevlendirilen bir laboratuvarında muayeneden geçirilir.

(9) Gerekli muayene, numune alma ve tanı yöntemleri, yetkili otorite işbirliği içerisinde ve yetkili otoritenin denetimi altında uygulanır.

(10) 10 uncu maddede düzenlenen kayıt yükümlülüklerine ek olarak, karantina tesisinde aşağıdakilerin kaydı tutulur:

- Personel giriş-çıkışı,
- Gelen suların ve atık suların uygun şekilde arıtımı,
- Karantina sürecini etkileyen elektrik kesintileri, bina hasarları veya şiddetli hava koşulları gibi her türlü sıra dışı koşullar,
- Test için sunulan numunelerin tarihleri ve sonuçları.

Su hayvanlarında muayene, numune alma, test ve tanı

MADDE 39 – (1) Yetkili otorite su hayvanlarına yönelik muayene, numune alma, test ve tanı işlemleri, Liste 2 hastalıklarının laboratuvar ortamında tespitine elverişli çevre koşullarını, karantina tesisinde karantina döneminin başından sonuna kadar korunmasını sağlayacak şekilde yürütür.

(2) Yetkili otorite karantina sırasında, aşağıdaki su hayvanlarından karantina döneminin bitiş tarihinden on beş gün önce numune alır.

- Gözcü su hayvanlarının kullanıldığı durumlarda, bu hayvanların her birinden numune alır.
- Gözcü su hayvanlarının kullanılmadığı durumlarda, prevalansı % 10 ise, on hayvandan az olmamak üzere % 95 güven aralığıyla Liste 2 hastalıklarının tespitini sağlayacak sayıda su hayvanından numune alır.

(3) Muayene, numune alma, test ve teşhis işlemleri OIE su hayvanlarına yönelik tanısız test kılavuzunun son sürümü ve konu ile ilgili Avrupa Birliği direktiflerine uygun olarak yapılır.

ALTINCI BÖLÜM

Su Hayvanlarında Görülen Hastalıkların İhbarı ve Asgari Kontrol Tedbirleri

Hastalık ihbarı

MADDE 40 – (1) Ek-2’de listelenen bir hastalığın varlığından şüphe duyulması için herhangi bir sebebin bulunması ya da hastalığın yetiştiriciliği yapılan su hayvanları arasında var olduğunun doğrulanması halinde, bu şüphe ve doğrulama yetkili otoriteye, yetkili otorite tarafından Bakanlığa gecikmeksizin bildirilir. Ayrıca, yetiştiriciliği yapılan su hayvanları arasında ölüm oranının giderek artması durumunda, daha ileri incelemeler için ölümlerin yetkili otoriteye veya özel bir veteriner hekime gecikmeden bildirilmesi gerekir.

(2) İşletme sahibi ve su hayvanlarıyla ilgilenen kişiler, hayvanlara nakil sırasında eşlik eden kişiler, su hayvanlarına yönelik sağlık hizmetlerinde görev yapan veteriner hekimler ve diğer uzmanlar, resmi veteriner hekimler, veteriner veya diğer resmi ya da özel laboratuvarların uzman personelleri ve duyarlı türlere ait su hayvanlarıyla veya bu tür hayvanların ürünleriyle meslek ilişkisi bulunan diğer tüm kişiler birinci fıkrada belirtilen hususları bildirmekle yükümlüdür.

(3) Bakanlık, Ek-2’de yer alan herhangi bir hastalığın çıkış ve sönüşünü, yirmi dört saat içerisinde Avrupa Birliği komisyonuna gerekli bildirimleri yapar.

Hastalık şüphesi

MADDE 41 – (1) Ek-1’de yer alan A bölümünde belirtilen kategori 1 veya 3’e giren bir sağlık statüsüne sahip bölge veya bölümlerde Ek-2’de belirtilen bir hastalıktan şüphe duyulması durumunda;

a) Yetkili otorite, uygun numuneleri alır ve 65 inci maddede belirtilen bir laboratuvara gönderir;

b) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen incelemenin sonuçları beklenirken yetkili otorite:

1) Hastalık şüphesi bulunan çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanını resmi gözetim altına alır ve hastalığın diğer su hayvanlarına yayılmasını önlemek için ilgili kontrol tedbirleri alır.

2) Yetkili otorite tarafından aksine izin verilmedikçe, hastalık şüphesi bulunan ilgili çiftliğe veya yumuşakça yetiştirme alanına yetiştiriciliği yapılan hiçbir su hayvanının giriş-çıkışına izin verilmez.

3) 42 nci maddede belirtilen epizootik inceleme başlatılır.

Epizootik inceleme

MADDE 42 – (1) Ek-2’de yer alan Liste 1’de belirtilen bir hastalık veya Ek-1’de yer alan A bölümünde belirtilen kategori 1 veya 3’e giren bir sağlık statüsüne sahip bölge veya bölümlerde, 41 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen inceleme sonucunda Ek-2’de belirtilen bir hastalığın varlığının tespit edilmesi halinde, yetkili otorite 41 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (3) numaralı alt bendine uygun olarak bir epizootik inceleme başlatır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen epizootik inceleme aşağıdaki amaçlarla yürütülür:

a) Bulaşmanın olası kaynağını ve yollarını belirlemek,

b) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının 40 inci maddede belirtilen şüphe ihbarından önceki dönem içerisinde çiftliği veya yumuşakça yetiştirme alanını terk edip etmediğini araştırmak,

c) Hastalığın diğer çiftliklere de yayılıp yayılmadığını incelemek.

(3) Yetkili otorite, birinci fıkrada belirtilen epizootik inceleme sonucunda, hastalığın bir ya da birden fazla çiftliğe, yumuşakça yetiştirme alanına veya çevrili olmayan sulara bulaşmış olabileceğini belirlerse, bu çiftlik, yumuşakça yetiştirme alanı veya çevrili olmayan sulara 41 inci maddede belirtilen tedbirleri uygular.

(4) Geniş su tutma alanları veya kıyasal alanlarda, yetkili otorite daha az geniş bir alanın hastalığın yayılmamasını sağlamaya yeterli olduğunu tespit ederse, 41 inci maddenin uygulanmasını enfeksiyon şüphesi taşıyan çiftliğin veya yumuşakça yetiştirme alanının çevresindeki daha az geniş bir alanla kısıtlamaya karar verebilir.

(5) Ayrıca hastalık ile ilgili olarak elde edilen bulgular komşu ülkeler için epidemiyolojik açıdan önem taşıyorsa, hastalık çıkışının gecikmeden ilgili komşu ülkeye bildirim Bakanlık tarafından yapılır.

Kısıtlamaların kaldırılması

MADDE 43 – (1) 41 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen inceleme sonucunda hastalık varlığının belirlenmemesi halinde, yetkili otorite aynı fıkranın (b) bendinde belirtilen kısıtlamaları kaldırır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Liste 1 Hastalıklarının Doğrulanması Halinde Alınacak Asgari Kontrol Tedbirleri

Genel tedbirler

MADDE 44 – (1) Hastalık çıkması durumunda yetkili otorite;

a) Çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanını resmi olarak hastalıklı alan ilan eder.

b) Hastalıklı alan ilan edilen çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanının etrafında birer koruma bölgesi ve gözetim bölgesi dâhil olmak üzere, hastalığa uygun bir muhafaza alanı oluşturur.

c) Muhafaza alanı içerisine stok desteği amacı dahi olsa herhangi bir yetiştiriciliği yapılan su hayvanının, bu alanın içine alınmamasını veya bu alandan dışarı hareket ettirilmemesini sağlar.

ç) Muhafaza alanında, hastalığın daha fazla yayılması açısından bir risk oluşturmayacaksa su hayvanlarının alanın içine alınmasına veya bu alandan dışarı çıkarılmasına izin verir.

d) Hastalığın daha fazla yayılmasını önlemek için gerekli olan her türlü ilave tedbirleri alır.

Hasat ve ileri işleme

MADDE 45 – (1) Ticari boyuta ulaşan ve herhangi bir klinik hastalık belirtisi göstermeyen yetiştiriciliği yapılan su hayvanları, insan tüketimi veya ileri işleme için yetkili otoritenin gözetiminde hasat edilir.

(2) Hasat, dağıtım merkezlerine veya arıtma merkezine sokma, ileri işleme ve yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının gıda zincirine giriş amacıyla hazırlanmasında uygulanan ilgili diğer işlemler, hastalığa neden olan patojenin yayılmasını önleyici koşullar altında yapılır.

(3) Dağıtım merkezleri, arıtma merkezleri veya benzeri işletmeler, hastalıktan sorumlu olan patojeni inaktive eden bir atık arıtım sistemiyle donatılır veya atıklar, doğal sulara hastalık bulaşma riskini kabul edilebilir bir düzeye indiren diğer arıtma türlerine tabi tutulur.

(4) İleri işleme, Bakanlıkça ruhsatlandırılmış işleme tesislerinde gerçekleştirilir.

Uzaklaştırma ve bertaraf etme

MADDE 46 – (1) Hem ölü balık ve yumuşakçalar hem de klinik hastalık belirtileri gösteren canlı balık ve yumuşakçalar 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere göre mümkün olan en kısa sürede 57 nci maddede sunulan acil eylem planına göre yetkili otoritenin gözetimi altında ortamdan uzaklaştırılır ve imhası sağlanır.

(2) Ticari boyuta ulaşmamış olan ve klinik hastalık belirtileri göstermeyen yetiştiriciliği yapılan su hayvanları, üretim tipinin ve bu hayvanların hastalığın daha fazla yayılması açısından doğurduğu risk göz önünde bulundurularak, İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere göre uygun bir süre içerisinde ortamdan uzaklaştırılır ve imha edilir.

Dinlendirme ve boş bırakma

MADDE 47 – (1) Mümkün olan her durumda, hastalıklı çiftlikler veya yumuşakça yetiştirme alanları, boşaltıldıktan ve uygun olduğu durumlarda, temizlenip dezenfekte edildikten sonra uygun bir dinlendirme döneminden geçirilir. Hastalığa duyarlı olmayan yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının yetiştirildiği çiftlikler ile yumuşakça yetiştirme alanları için, dinlendirme dönemine ilişkin kararlar, yapılacak bir risk analizine bağlı olarak belirlenir.

Su hayvanlarının korunması

MADDE 48 – (1) Yetkili otorite, hastalıkların diğer su hayvanlarına yayılmasını önlemek için gereken tedbirleri alır.

Tedbirlerin kaldırılması

MADDE 49 – (1) Yetkili otorite tarafından 7 nci bölümde belirtilen tedbirler, eradikasyon tedbirleri alınmaya ve muhafaza alanında hastalık ve hastalıktan etkilenen su ürünleri yetiştiricilik işletmelerinin türleri için uygun numune alma ve gözetim çalışmalarından negatif sonuçlar alınmaya kadar uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Liste 2 Hastalıklarının Doğrulanması Halinde

Alınacak Asgari Kontrol Tedbirleri

Hastalıktan arı bölge veya bölümde alınacak tedbirler

MADDE 50 – (1) Liste 2 Hastalıklarının, bu hastalıktan arı olduğu bildirilmiş bir bölge veya bölümde doğrulanması halinde aşağıdakilerden biri uygulanır;

a) Yetkili otorite, bu hastalıktan arılık statüsünü yeniden kazandırmak için 7 nci Bölümde sunulan tedbirleri uygular.

b) Yetkili otorite 54 üncü maddeye uygun bir eradikasyon programı hazırlar.

(2) Yetkili otorite, ortamdaki uzaklaştırılması ve imhası gereken yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarına 7 nci bölümde belirtilen tedbirlerin uygulanmasına karar verirse, klinik olarak sağlıklı hayvanların insan tüketimi için kesime gönderilmeden önce piyasa boyutuna kadar büyütülmesine veya hastalıklı diğer bir bölgeye veya bölüme taşınmasına izin verebilir. Bu tür durumlarda, hastalığın daha fazla yayılmasını azaltacak ve yayılmayı mümkün olduğu kadar önleyecek tedbirler alınır.

(3) İlgili işletmenin hastalıktan arılık statüsünü geri almak istemediği durumlarda 51 inci madde uygulanır.

Hastalıktan arılık statüsüne sahip olmayan bir bölge veya bölümde alınacak tedbirler

MADDE 51 – (1) Liste 2 Hastalıklarının, hastalıktan arılık statüsüne sahip olmayan bir bölge veya bölümde doğrulanması durumunda, Yetkili otorite bu hastalığı kontrol altına almak için aşağıda belirtilen asgari tedbirleri uygular;

a) Çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanını hastalıklı alan ilan eder.

b) Hastalıklı alan ilan edilen çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanının etrafında birer koruma bölgesi ve gözetim bölgesi dâhil olmak üzere, hastalığa uygun bir muhafaza alanı oluşturur.

c) Yetiştiriciliği yapılan su hayvanlarının muhafaza alanının dışına hareketleri, yalnızca 14 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre çiftliklere veya yumuşakça yetiştirme alanlarına sokulmasıyla veya 45 inci maddenin birinci fıkrasına göre insan tüketimi için hasat edilmesi ve kesilmesi ile olabilir.

ç) İşletmenin üretim tipi ve işletmedeki ölü hayvanların hastalığın daha fazla yayılması açısından doğurduğu riski göz önünde bulundurularak, uygun bir süre içinde, İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere uygun olarak ve 57 nci maddede belirtilen acil eylem planına göre ortamdaki uzaklaştırır ve imha eder.

Yabani su hayvanlarında hastalıkların kontrolü

MADDE 52 – (1) Yabani su Liste 1 hastalıklarına yakalandığı veya yakalandığından şüphelenildiği durumlarda, yetkili otorite hastalığın durumunu izleyerek hastalığı azaltmak ve daha da yayılmasını mümkün olduğu kadar önlemek için tedbir alır.

(2) Hastalıktan arılık statüsüne sahip bir bölge veya bölümde yabani su hayvanlarının Liste 2 hastalıklarına yakalandığı veya yakalandığından şüphelenildiği durumlarda, yetkili otorite durumu izleyerek ve hastalığı azaltmak ve daha da yayılmasını mümkün olduğu kadar önlemek için tedbir alır.

Yeni görülen hastalıklar

MADDE 53 – (1) Yetkili otorite yeni görülen bir hastalığı kontrol altına almak ve eğer hastalık su hayvanlarının sağlık durumunu tehlikeye düşürme potansiyeline sahipse, bu hastalığın yayılmasını önlemek için uygun tedbirler alır.

(2) Yeni bir hastalığın ortaya çıkması durumunda, hastalık ile ilgili olarak elde edilen bulgular komşu ülkeler için epidemiyolojik açıdan önem taşıyorsa, hastalık çıkışının gecikmeden ilgili komşu ülkeye bildirim Bakanlık tarafından yapılır.

DOKUZUNCU BÖLÜM **Kontrol Programları ve Aşılama**

Gözetim ve eradikasyon programlarının hazırlanması

MADDE 54 – (1) Yetkili otorite, hastalıklı olduğu düşünülmeyen ama Ek-2'de yer alan Liste 2'de belirtilen hastalıklardan bir veya birden çoğundan Ek-1'de yer alan A bölümünde belirtilen kategori 3'e uygun arılık statüsüne sahip olmayan bir bölge veya bölümde bu hastalıklardan biri veya birden çoğu için hastalıktan arılık statüsü verilme üzere bir gözetim programı hazırlar.

(2) Liste 2 hastalıklarından biri veya birden fazlasının görüldüğü Ek-1'de yer alan A bölümünde belirtilen kategori 5'e uygun bir bölge veya bölümde, bu hastalıklardan biri veya birden fazlası için yetkili otorite bir eradikasyon programı oluşturur.

Programların içeriği

MADDE 55 – (1) Programlar, asgari olarak aşağıdaki koşulları içermelidir.

a) Hastalığın programın başlatılmasından önceki epidemiyolojik durumuyla ilgili bir açıklama,

b) Programın tahmini maliyetleri ve beklenen faydalarının bir analizi,

c) Programın muhtemel süresi ve programın tamamlanma tarihine kadar ulaşılacak amaç,

ç) Programın uygulanacağı coğrafi ve idari alanın içerik ve sınırlar açısından tanımlanması.

Programların uygulama dönemi

MADDE 56 – (1) Programlar, aşağıdaki koşullar gerçekleştirilene kadar devam eder:

a) 45 inci maddede belirtilen gerekliliklerin yerine getirilmiş olması ve bölge veya bölümün hastalıktan arı ilan edilmesi,

b) Programın, amacına hizmet etmediği noktada Bakanlık tarafından geri çekilmesi.

(2) Program birinci fıkranın (b) bendine göre geri çekilirse, programın geri çekildiği tarihten itibaren 51 inci maddede belirtilen muhafaza tedbirleri uygulanır.

Yeni ve liste I hastalıklarına yönelik acil eylem planı

MADDE 57 – (1) Bakanlık hastalık çıktığında farkındalığını arttırmak ve hastalığa hazırlığı yüksek düzeyde tutmak ve çevresel koruma temin etmek için gerekli olan ulusal tedbirleri belirleyen bir acil eylem planı oluşturur.

(2) Acil eylem planıyla:

a) Bir salgının hızlı ve etkili eradikasyonu için gerekli olan olanaklara, ekipmana, personele ve diğer uygun materyallere erişimi sağlar.

b) Uygun olduğu hallerde, acil eylem aşılması için gerekli olduğu düşünülen aşı gereklilikleri ve aşılama koşulları açıklanır.

(3) Acil eylem planları hazırlanırken 58 inci maddede belirtilen kriterler ve gereklilikler göz önünde bulundurulur.

(4) Acil eylem planları beş yılda bir güncelleştirilir.

(5) Acil eylem planı, yeni görülen hastalıkların ve Liste 1 hastalıklarının salgınlarında uygulanır.

Acil eylem planlarına ilişkin kriter ve gereklilikler

MADDE 58 – (1) Bakanlık;

a) Acil eylem planlarının uygulanması ve hızlı ve başarılı bir eradikasyon kampanyasının uygulamaya konması için gerekli olan yasal yetkilerin temin edilmesini sağlar.

b) Liste 1 hastalıklarına karşı mücadelenin bütün boyutlarıyla ele alınması için acil eylem fonlarına, bütçe olanaklarına ve mali kaynaklara erişim sağlar.

c) Liste 1 hastalıklarıyla veya yeni görülen hastalıklarla başa çıkmak için hızlı ve etkili bir karar verme süreci sağlamak amacıyla bir emir komuta zinciri oluşturur, kontrol stratejilerinin genel yönetimi, merkezi bir karar verme biriminin sorumluluğunda olur.

ç) Liste 1 hastalıklarının veya yeni görülen hastalıkların ortaya çıkması halinde, yerel hastalık kontrol merkezlerini en kısa sürede kurmak için hazır olması ve yerel düzeyde hastalık kontrol ve çevre koruma tedbirleri uygulayabilmesi için ayrıntılı planlar hazırlar ve erişime sunar.

d) Veteriner ve çevre koruma konularına ilişkin eylemlerin uygun şekilde koordine edilmesini sağlamak üzere, yetkili otoriteler ile yetkili çevre otoriteleri ve kuruluşları arasında işbirliği sağlar.

e) Personel, ekipman ve laboratuvar kapasitesi dâhil olmak üzere, hızlı ve etkili bir kampanya sürdürülebilmek için yeterli kaynaklar temin eder.

f) Liste I hastalıklarıyla veya yeni görülen hastalıklarla başa çıkmak için uygulanacak bütün eylem, prosedür, talimat ve kontrol tedbirlerinin ayrıntılı, kapsamlı ve uygulamaya yönelik açıklamalarını içerecek güncel bir işletim el kitabı hazırlar ve erişime sunar.

g) Uygun olduğu durumlarda, acil eylem aşılamlarına yönelik ayrıntılı planlar hazırlar ve erişime sunar.

ğ) Personelin gerçek zamanlı uyarı egzersizlerinde epizootik hastalıkların klinik belirtileri, epidemiyolojik olarak incelenmesi ve kontrolü konulu eğitimler ile kurumlara, çiftçilere ve veteriner hekimlere yönelik devamlı hastalık farkındalığı kampanyaları sağlamak üzere iletişim becerileri konulu eğitimlere düzenli olarak katılmalarını sağlar.

h) Kısa bir süre içerisinde ortaya çıkan çok sayıda mihrakın kontrol edilmesi için gerekli olan kaynakların göz önünde bulundurulduğu acil eylem planları hazırlar.

ı) Veteriner gerekliliklerine istisna olarak, acil eylem planlarını herhangi bir hastalık mihrakı halinde, su hayvanı karkasları veya su hayvanı atıkları için yürütülecek her türlü toplu tasfiyenin çevrenin hasar görmesini önleyecek süreçler veya yöntemler kullanılarak, hayvan ve insan sağlığını tehlikeye atmamasını sağlayacak şekilde hazırlar.

(2) Acil eylem planı özellikle aşağıdaki hususları karşılar:

a) Toprak, hava, yüzey ve yeraltı sularının, bitki ve hayvanların karşılaştığı zararın asgaride tutulması,

b) Gürültü veya kokudan kaynaklı rahatsızlığın asgaride tutulması,

c) Doğanın veya özel öneme sahip yerlerin karşılaşılabilecek ters etkilerin asgaride tutulması.

(3) Acil eylem planları, bir mihrak halinde hayvan karkaslarının ve hayvan atıklarının arıtımı veya tasfiyesi için uygun sahaların ve görevlerin tespitini de kapsar.

Aşılama

MADDE 59 – (1) 53, 54 ve 57 nci maddelere göre onaylanmadığı sürece, Liste 1 hastalıklarına karşı aşılama yapılmaz.

(2) 60 ıncı maddeye göre hastalıklardan arı ilan edilen veya 54 üncü maddenin birinci fıkrasına uygun şekilde onaylanmış bir gözetim programı kapsamında olan bölgelerin herhangi bir bölümünde Liste 2 hastalıklarına karşı aşılama yapılmaz.

(3) Hastalıktan arı ilan edilmeyen veya 54 üncü maddenin ikinci fıkrasına uygun şekilde onaylanmış bir eradikasyon programı kapsamında olan bölgelerin herhangi bir bölümünde Liste 2 hastalıklarına karşı aşılama yapılır.

(4) Aşılama programlarında Bakanlıktan onaylı aşılar kullanılır.

(5) Birinci ve ikinci fıkralar, kontrollü koşullar altında aşı geliştirme ve test etme amaçlarıyla gerçekleştirilen bilimsel çalışmalar için geçerli olmayacaktır. Bu tür çalışmalar sırasında, yetkili otorite diğer su hayvanlarının çalışmalar çerçevesinde yürütülen aşılamanın yan etkilerine karşı korunması için uygun önlemlerin alınmasını sağlar.

ONUNCU BÖLÜM **Hastalıktan Arılık Statüsü**

Hastalıktan arılık

MADDE 60 – (1) Bakanlık aşağıda belirtilen şartların birini karşılaması durumunda ülkenin tamamını Liste 2 hastalıklarının bir veya birden fazlası için arı ilan edebilir:

- a) Bölgede hastalıklara duyarlı hiçbir türün bulunmaması,
- b) Patojenin ülkenin su kaynaklarında yaşayamayacağı tespit edilmesi,

(2) Bakanlık, komşu ülkelerle paylaşılan su tutma alanlarını hastalıktan arı ilan edemediği durumlarda, ülkede hastalığın pasif olarak yayılmasını önleyecek şekilde uygun tampon alanlar oluşturur.

(3) Aşağıda belirtilen koşullardan birini sağlayan bir bölge veya bölüm Liste 2 hastalıklarının bir veya birden fazlası için Bakanlık tarafından arı ilan edilebilir:

- a) Bölgede veya bölümde ya da varsa, su kaynağında, hastalıklara duyarlı hiçbir türün bulunmaması,
- b) Patojenin bölgede veya bölümde ve varsa, su kaynaklarında yaşayamayacağı tespit edilmesi,
- c) Bölge veya bölümün 45 inci maddede belirtilen koşulları karşılaması.

Hastalıktan arı bölge veya bölüm

MADDE 61 – (1) Belirlenen bölgenin coğrafi sınırları bir harita üzerinde açıkça belirtilir. Yetkili otorite;

a) Duyarlı türlerin bulunduğu fakat hastalığın klinik belirtilerine elverişli koşullara karşın, hastalıktan arılık statüsü için yapılan başvurunun tarihinden önce en az on yıllık bir sürede hastalık vakasının gözlemlenmediği bir bölgeyi hastalıktan arı kabul eder.

b) Bilinen son hastalık oluşumunun hastalıktan arılık statüsüne yönelik başvurunun tarihinden on yıl önce görüldüğü veya hedefe yönelik gözetimden önceki enfeksiyon statüsünün, klinik belirtilerin ortaya çıkmasına elverişli koşulların bulunmaması gibi sebeplerden dolayı bilinmiyorsa, hastalıktan arı kabul eder.

c) Bir izleme programı yürütürken uygun bir tampon bölge oluşturur. Tampon bölgelerin sınırlarını, hastalıktan arı bölgenin pasif hastalık girişinden koruyacak şekilde düzenler.

(2) Belirli bir hastalıkla ilgili sağlık statüsünün, çevreleyen doğal suların hastalığa ilişkin sağlık statüsüne bağlı olduğu bir ya da birden çok çiftlikten veya yumuşakça yetiştirme alanından oluşan bölümler;

a) Bir bölüm bir ya da daha fazla çiftlikten veya çiftliklerden ya da yumuşakça yetiştirme alanlarından oluşan bir grup veya kümeden oluşabilir ve bu çiftlik, grup veya kümeler, bölümü oluşturan bütün çiftliklerin ortak bir biyogüvenlik sistemi dâhilinde olması koşuluyla, coğrafi konumları ve diğer çiftlik grup veya kümelerinden uzaklıkları sebebiyle tek bir epidemiyolojik birim olarak kabul edilir. Bir bölümün coğrafi sınırları, bir harita üzerinde açıkça belirtilecektir.

b) Duyarlı türlerin bulunduğu fakat hastalığın klinik belirtilerine elverişli koşullara karşın, hastalıktan arılık statüsü için yapılan başvurunun tarihinden önce en az on yıllık bir sürede hastalık vakasının gözlemlenmediği bir bölüm, birinci fıkrada belirtilen gerekliliklere gerekli değişikliklerin yapılması koşuluyla uygunluk sağlarsa hastalıktan arı kabul edilir.

c) Bilinen son hastalık oluşumunun hastalıktan arılık statüsüne yönelik başvurunun tarihinden on yıl önce görüldüğü veya hedefe yönelik gözetimden önceki enfeksiyon statüsünün, klinik belirtilerin ortaya çıkmasına elverişli koşulların bulunmaması gibi sebeplerden dolayı bilinmediği bir bölüm, hastalıktan arı kabul edilebilir.

ç) Bir bölümdeki her bir çiftlik veya yumuşakça yetiştirme alanı, hastalık oluşumunu önlemek için gerek görüldüğü durumlarda, yetkili otorite tarafından uygulamaya konulan ilave tedbirlere tabi olacaktır. Bu tür tedbirler, bölümün etrafında bir izleme programının yürütüleceği bir tampon bölgenin oluşturulması ve olası patojen taşıyıcılara veya vektörlere karşı ilave korumanın sağlanmasını kapsar.

(3) Belirli bir hastalıkla ilgili sağlık statüsünün, çevreleyen doğal suların hastalığa ilişkin sağlık statüsüne bağlı olduğu bir ya da daha fazla bireysel çiftlikten oluşan bölümler; Bir bölüm çevresindeki suların hayvan sağlığı statüsünden etkilenmediği için, tek bir epidemiyolojik birim olarak kabul edilebilecek bireysel bir çiftlik veya bölümdeki her bir çiftliğin dört ve yedinci fıkralarda belirtilen kriterlere uygun olduğu fakat hayvanların çiftlikler arasında hareket etmesinden dolayı, bütün çiftliklerin ortak bir biyogüvenlik sistemine ait olması kaydıyla, tek bir epidemiyolojik birim olarak kabul edilen birden fazla çiftlikten oluşur.

(4) Bir bölüme, hastalık riskini kabul edilebilir bir düzeye indirmek amacıyla ilgili patojeni inaktive eden bir su arıtma tesisi aracılığıyla veya doğrudan bir kuyu, sondaj deliği veya kaynaktan su temin edilir. Bu su kaynağı çiftliğin dışında yer aldığı durumlarda, su doğrudan çiftliğe verilir ve bir boru aracılığıyla kanalizasyonla uzaklaştırılır.

(5) Su hayvanlarının çevredeki su kaynaklarından, bir bölüm içerisindeki çiftliklere girmesini önlemek için doğal veya yapay bariyerler oluşturulur.

(6) Uygun olduğu durumlarda bölüm, çevredeki su kaynaklarından gelen suyun neden olabileceği taşmalara ve sızıntılara karşı korunur.

(7) İkinci fıkranın (ç) bendinde, hastalık oluşumunu önlemek için gerek görüldüğü durumlarda, ilave tedbirler alınır. Bu tür tedbirler ile bölümün etrafında bir izleme programının yürütüleceği bir tampon bölgenin oluşturulması ve olası patojen taşıyıcılara veya vektörlere karşı ilave koruma sağlanır.

(8) Faaliyete giren ya da faaliyetlerini tekrar başlatan bireysel çiftliklere yönelik özel hükümler aşağıda belirtilmiştir.

a) Üçüncü ve yedinci fıkralarda yer alan gereklilikleri karşılayan fakat hastalıktan arı bir bölümden alınan su hayvanlarıyla faaliyete giren yeni bir çiftlik, yetkilendirme için gerekli olan numune alma sürecinden geçmeksizin hastalıktan arı olarak kabul edilir.

b) Bir aradan sonra hastalıktan arı ilan edilen bir bölümden alınan su hayvanlarıyla faaliyete tekrar giren ve üçüncü ile yedinci fıkralarda yer alan gereklilikleri karşılayan bir çiftlik, aşağıdaki koşulların sağlanması kaydıyla yetkilendirme için gerekli olan numune alma sürecinden geçmeksizin hastalıktan arı olarak kabul edilir.

1) Çiftliğin son dört yıllık faaliyetlerine ilişkin sağlık geçmişinden haberdar olması; ancak, çiftlik dört yıldan az bir süredir faaliyet göstermekteyse, fiili faaliyet dönemi göz önünde tutulur.

2) Çiftliğin Ek-2'de listelenen hastalıklar açısından herhangi bir hayvan sağlığı tedbirine tabi tutulmaması ve çiftlikte, hastalıklarda herhangi bir öncünün gözlemlenmemiş olması gerekir.

3) Su hayvanı, yumurta veya gametlerin çiftliğe getirilmesinden önce, çiftliğin temizlenmesi, dezenfekte edilmesi ve gerektiği ölçüde dinlendirme döneminden geçirilmesi gerekir.

Hastalıktan arı bölge veya bölümlere ilişkin listeler

MADDE 62 – (1) Bakanlık tarafından hastalıktan arı ilan edilmiş bölge ve bölümlerin güncel bir listesi oluşturulur ve saklanır. Bu listeler, kamunun erişimine sunulur.

Hastalıktan arılık statüsünün korunması

MADDE 63 – (1) 60 ıncı maddeye uygun şekilde Liste 2 hastalıklarından birinden veya birden fazlasından arı ilan edilen bölge veya bölümün, hastalığın klinik belirtilerine neden olan koşulların varlığını sürdürmesi ve bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerinin uygulanmasını takiben yetkili otorite tarafından, hedefli gözetim çalışmaları sonlandırılabilir ve hastalıktan arılık statüsü korunabilir.

Hastalıktan arılık statüsünün askıya alınması ve yeniden verilmesi

MADDE 64 – (1) Yetkili otorite;

a) Hastalıktan arı bir bölge veya bölüm olarak statüsünün korunması için gerekli olan koşullardan herhangi birinin ihlal edildiğini düşünüyorsa, Ek-1'de yer alan A bölümünde belirtildiği üzere hastalık açısından daha yüksek bir sağlık statüsüne sahip olan bölge veya bölümlerden yapılan duyarlı tür ve vektör tür ticaretini askıya alır ve 41, 42, 43, 50 ve 51 inci maddelerde yer alan hükümleri uygular.

b) 42 nci maddenin birinci fıkrasında düzenlenen epizootik inceleme sonucunda, şüphe edilen ihlalin gerçekleşmemiş olduğunu doğrularsa, bölge veya bölüme hastalıktan arılık statüsünü geri verir.

c) Epizootik inceleme sonucunda, enfeksiyonun büyük ihtimalle gerçekleşmiş olduğunu doğrularsa, bölge veya bölümün hastalıktan arılık statüsünü, statüsünün bildiriminde izlenen prosedüre uygun şekilde geri çeker. Bölge veya bölümün hastalıktan arılık statüsünü geri kazanması için, 45 inci maddede belirtilen gerekliliklere uygunluğu sağlar.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Yetkili Laboratuvarlar

Ulusal referans laboratuvarlarının işlev ve görevleri

MADDE 65 – (1) Bu Yönetmelik uyarınca görevlendirilen ulusal referans laboratuvarları, kendi sorumluluk alanlarına giren tanı standartlarının ve yöntemlerinin koordinasyonundan sorumlu olur. Ulusal referans laboratuvarları:

a) Ek-2'de belirtilen hastalıklardan herhangi birine ilişkin şüphelerin ortaya çıkması halinde, Uluslararası standart metodlar ile teşhisi yapmak ve durumu Bakanlığa gecikmeksizin bildirmekle yükümlüdür.

b) Ek-2'de belirtilen hastalıklardan herhangi birine ilişkin şüphelerin ortaya çıkması halinde, OIE su hayvanlarına yönelik tanısal test kılavuzunun son sürümü ve konu ile ilgili Avrupa Birliği direktiflerine uygun uluslararası standart metodlar ile teşhisi yapmak ve durumu Bakanlığa gecikmeksizin bildirmekle yükümlüdür.

c) Teşhis tekniklerinde bir örnekliği sağlamak için bu konuda görev yapan uzmanların eğitimini yapar ve eğitimlerin sürekliliğini sağlar.

ç) Liste 1 hastalıklarının tüm hastalık çıkışları ile Liste II'de belirtilen hastalıkların ilk çıkışlarında ilgili pozitif

sonuçlarının teyit edilmesini sağlar.

d) Bakanlıkla düzenli ve açık bir diyalog içinde olur.

e) Bu Yönetmelikte belirtilen farklı deney yöntemlerine yönelik kriterleri göz önünde bulundurarak, bu bendin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde belirtilen Avrupa standartlarına göre çalışır.

1) EN ISO/IEC 17025 Deney ve kalibrasyon laboratuvarlarının yeterliliği için genel şartlar,

2) EN 45002 Deney Laboratuvarlarının değerlendirilmesine yönelik genel kriterler,

3) EN 45003 genel çalışma ve tanıma gerekliliklerini içeren kalibrasyon ve deney laboratuvarları akreditasyon sistemi.

f) e bendinde belirtilen koşulları sağlayan laboratuvarlar akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilir.

g) Uluslararası karşılaştırmalı ve yeterlilik testlerine düzenli olarak katılır ve ulusal düzeyde yeterlilik testleri düzenler.

(2) Birinci fıkranın (e) bendinde belirtilen deney laboratuvarlarının akreditasyonu ve değerlendirilmesi, bireysel testler ya da test grupları üzerinde gerçekleştirilebilir.

(3) İşletimin EN ISO/IEC 17025'e uygunluğunun sağlanmasının uygulama açısından güç olduğu hallerde, birinci fıkranın (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen gereklilikleri karşılamayan laboratuvarları Bakanlık ulusal referans laboratuvarları olarak görevlendirebilir; ancak, bu laboratuvarların ISO 9001 kılavuzlarına uygun bir şekilde kalite güvencesi altında işletilmesi gerekir.

Ulusal referans laboratuvarları

MADDE 66 – (1) Bakanlık, su hayvanları hastalık patojenlerinin tanı ve kimliklendirilmesi amacıyla Ulusal Referans Laboratuvarlarını belirler.

(2) Bu Yönetmeliğin gerekliliklerine uygun olarak etkili bir teşhis hizmeti sağlamak için, ulusal referans laboratuvarları 67 nci maddeye uygun şekilde görevlendirilmiş diğer laboratuvarlarla, OIA ve topluluk referans laboratuvarları ile işbirliğinde bulunur.

(3) Bakanlık, her ulusal referans laboratuvarının bu Yönetmelik açısından gerekli olan laboratuvar incelemelerini gerçekleştirmesi ve 45 inci maddedeki belirtilen işlemlere ve görevlere riayet etmesi için, yeterli düzeyde donatılmasını ve uygun sayıda uzman personelle işletilmesini sağlar.

Diğer laboratuvarların görevlendirilmesi

MADDE 67 – (1) Bakanlık, 65 inci maddede belirtilen tanınmış hizmetler için yalnızca aşağıdaki gereklilikleri karşılayan laboratuvarları görevlendirir. Bu laboratuvarlar:

a) Ek-2'de listelenen hastalıklardan herhangi birine ilişkin şüphe olması halinde, durumu gecikmeksizin yetkili otoriteye bildirir.

b) Ulusal referans laboratuvarları tarafından düzenlenen tanınmış prosedürlere yönelik karşılaştırmalı deneylere katılır.

c) Bu Yönetmelikte belirtilen farklı deney yöntemlerine yönelik kriterleri göz önünde bulundurulur.

ç) Aşağıda belirtilen Avrupa standartlarına göre çalışır.

1) EN ISO/IEC 17025 Deney ve kalibrasyon laboratuvarlarının yeterliliği için genel şartlar,

2) EN 45002 Deney Laboratuvarlarının değerlendirilmesine yönelik genel kriterler,

3) EN 45003 genel çalışma ve tanıma gerekliliklerini içeren kalibrasyon ve deney laboratuvarları akreditasyon sistemi.

d) (ç) bendinde belirtilen koşulları sağlayan laboratuvarlar, akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilir.

(2) Deney laboratuvarlarının akreditasyonu ve değerlendirilmesi bireysel testler ya da test grupları üzerinde gerçekleştirir.

(3) Bakanlık EN ISO/IEC 17025'e uygunluğunun sağlanmasının uygulama açısından güç olduğu durumlarda, yöntemi uygulamayan laboratuvarları görevlendirebilir. Ancak, bu laboratuvarların ISO 9001'e uygun olarak çalışması gerekir.

(4) Bakanlık bu maddede belirtilen gerekliliklerin karşılanmaması durumunda görevlendirmeyi iptal eder.

Teşhis hizmetleri ve muayene metotları

MADDE 68 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre gerçekleştirilecek laboratuvar hizmetleri, bu amaçla Bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarlarda gerçekleşir.

(2) Bu maddeye uygun şekilde teşhis hizmetleri için belirlenen laboratuvarlar, 39 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen muayene metotlarını uygular.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 69 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili hükümlerine göre idari yaptırımlar uygulanır.

Yürürlük

MADDE 70 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 71 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

Ek-1

14 üncü Maddenin Uygulanmasında Göz Önünde Tutulacak Sağlık Statüleri

A. Yetiştirme ve stok desteği amaçlı su hayvanları

Katagori	Sağlık Statüsü	Girişine İzin Verilen Hayvan Katagorileri	Sağlık Sertifikasyonu		Çıkışına İzin Verilen Hayvan Katagorileri
			Giriş	Çıkış	
1	Hastalıklardan Arı 60 ıncı madde	Sadece katagori 1	Evet	Katagori 3 veya 5'e Hayır	Bütün katagoriler
2	Gözetim programı 54 üncü maddenin birinci fıkrası	Sadece katagori 1	Evet	Katagori 1,2 veya 4'e Evet	Katagori 3 ve 5
3	Belirsiz (enfekte olduğu düşünülmeyen fakat hastalıktan arılık statüsüne yönelik bir programa tabi olmayan)	Katagori 1, 2 veya 3	Hayır	Hayır	Katagori 3 ve 5
4	Eradikasyon programı 54 üncü maddenin ikinci fıkrası	Sadece katagori 1	Evet	Evet	Sadece katagori 5
5	Enfekte 51 ınci madde	Bütün katagoriler	Hayır	Evet	Sadece katagori 5

B. Çiftliklerde ve yumuşakça üretim alanlarında tavsiye edilen gözetim ve kontroller

Mevcut Türler	1 inci Bölüm'de anılan Sağlık Statüsü	Risk düzeyi	Survey Gözetim	Bakanlık için tavsiye edilen denetim sıklığı (12 nci madde)	Yetkili otorite için tavsiye edilen denetim sıklığı (9 uncu madde)	Sağlık statüsünü korumak için gerekli olan denetim, numune alma ve gözetim işlemlerine özgü gereklilikler
Ek-2'de listelenen hastalıklara duyarlı tür yok	Kategori 1 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (a) veya (b) bentlerine göre hastalıktan arılık.	Düşük	Pasif	4 yılda 1	4 yılda 1	63 üncü maddeye göre hastalıktan arılık statüsünün korunmasına yönelik özel gereklilikler
Ek-2'de listelenen hastalıklardan birine veya daha fazlasına duyarlı türler	Kategori 1 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre hastalıktan arılık	Yüksek	Aktif,hedefe yönelik veya pasif	Her yıl	Her yıl	54 üncü maddenin birinci fıkrasına belirtilenlere uygun belirli gereklilikler.
		Orta		2 yılda 1	2 yılda 1	
		Düşük		4 yılda 1	2 yılda 1	
	Kategori 2 Hastalıktan ari ilan edilmemiş fakat 54 üncü maddenin birinci fıkrasına göre onaylanmış bir gözetim programına tabi.	Yüksek	Hedefe yönelik	Her yıl	Her yıl	
	Orta		2 yılda 1	2 yılda 1		
	Düşük		4 yılda 1	2 yılda 1		
	Kategori 3	Yüksek	Aktif	Her yıl	Yılda 3	

	olmayan.					
	Kategori 4 Enfekte olduğu bilinen fakat 54 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre onaylanmış bir eradikasyon programına tabi.	Yüksek	Hedefe yönelik	Her yıl	Her yıl	54 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilenlere belirli gereklilikler.
		Orta		2 yılda 1	2 yılda 1	
		Düşük		4 yılda 1	2 yılda 1	
	Kategori 5 Enfekte olduğu bilinen ve 6 ncı Bölümde belirtilen asgari kontrol tedbirlerine tabi.	Yüksek	Pasif	4 yılda 1	Her yıl	6 ncı Bölüme uygun belirli gereklilikler.
		Orta		4 yılda 1	2 yılda 1	
Düşük		4 yılda 1		4 yılda 1		

C. Risk Düzeyleri

Yüksek risk taşıyan çiftlik	Orta düzey risk taşıyan çiftlik	Düşük risk taşıyan çiftlik
Hastalık yayma veya diğer çiftliklerden veya yabani hayvanlardan hastalık kapma riskinin yüksek olduğu çiftlikler, tesislerin mevcut türlere göre, salgın riskini arttıracak yüksek biokütle, düşük su kalitesi gibi yetiştirme koşullarında işletilen çiftlikler ile ileri yetiştirme veya stok desteğine yönelik canlı su hayvanı satışı yapılan çiftlikleri ifade eder.	Hastalık yayma veya diğer çiftliklerden veya yabani hayvanlardan hastalık kapma riskinin orta düzeyde olduğu çiftlikler, tesislerin mevcut türlere göre, salgın riskini her zaman arttırmayan orta düzeyde biokütle ve düşük su kalitesi gibi yetiştirme koşullarında işletildiği çiftlikler ile büyük ölçüde insan tüketimine yönelik canlı su hayvanı satışı yapıldığı çiftlikleri ifade eder.	Hastalık yayma veya diğer çiftliklerden veya yabani hayvanlardan hastalık kapma riskinin düşük olduğu çiftlikler, tesislerin mevcut türlere göre, salgın riskini arttırmayan düşük biokütle, iyi su kalitesi gibi yetiştirme koşullarında işletilen çiftlikler ile sadece insan tüketimine yönelik canlı su hayvanı satışı yapıldığı çiftlikleri ifade eder.

D.Sağlık gözetim tipleri

Pasif gözetim	Aktif gözetim	Hedefe yönelik gözetim
Belirlenmiş hastalıkların çıkış veya şüphesi ve ölüm oranlarındaki her türlü artış anında ihbar edilir. 41, 42 ve 43 üncü maddelerde belirtilen inceleme uygulanır.	Bakanlık veya Bakanlık adına yetkili otorite tarafından gerçekleştirilecek rutin kontroller yapılır. Çiftlikte veya yumuşakça yetiştirme alanında su hayvanı popülasyonunun klinik hastalıklar açısından muayene edilmesi gerekir. Denetim sırasında Ek-2'de listelenen hastalıklardan birinden şüphelenilmesi veya ölüm oranında artış görülmesi halinde, tanimsal numunelerin toplanması gerekir. Hastalıkların çıkış veya şüphesi ve ölüm oranlarındaki herhangi bir artış anında ihbar edilir.	Bakanlık veya Bakanlık adına yetkili otorite tarafından gerçekleştirilecek rutin kontroller yapılır. Belirli su hayvanı numunelerinin alınması ve belirlenen yöntemlerle belirli patojen veya patojenler için test edilmesi sağlanır. Belirlenmiş hastalıkların çıkış veya şüphesi ve ölüm oranlarındaki herhangi bir artış anında ihbar edilir

Ek-2

Hastalık Listesi

LİSTE 1 HASTALIKLARI		
	HASTALIK	DUYARLI TÜRLER
BALIK	Epizootik hematopoietik nekrozis	Alabalık (<i>Onchorhynchus mykiss</i>) ve tatlı su levreği (<i>Perca fluviatilis</i>)
	Epizootik ülseratif sendrom	Cinsler: <i>Catla</i> , <i>Channa</i> , <i>Labeo</i> , <i>Mastacembelus</i> , <i>Mugil</i> , <i>Puntius</i> ve <i>Trichogaster</i> .
	<i>Bonamia exitosa</i> enfeksiyonu	Avustralya kum istiridyesi (<i>Ostrea</i>)

YUMUŞAKÇALAR		<i>angasi</i>) ve Şili yassı istiridyesi (<i>O. chilensis</i>)
	<i>Perkinsus marinus</i> enfeksiyonu	Pasifik istiridyesi (<i>Crassostrea gigas</i>) ve Doğu istiridyesi (<i>C. virginica</i>)
	<i>Microcytos mackini</i> enfeksiyonu	Pasifik istiridyesi (<i>Crassostrea gigas</i>) ve Doğu istiridyesi (<i>C. virginica</i>), Olympia yassı istiridyesi (<i>Ostrea conchaphila</i>) ve Avrupa yassı istiridyesi (<i>O. edulis</i>)
KABUKLULAR	Taura sendromu	Körfez beyaz karidesi (<i>Penaeus setiferus</i>), Pasifik mavi karidesi (<i>P. stylirostris</i>) ve Pasifik beyaz karidesi (<i>P. vannamei</i>)
	Sarıbaş hastalığı	Körfez kahverengi karidesi (<i>Penaeus aztecus</i>), Körfez pembe karidesi (<i>P. duorarum</i>), Kuruma karidesi (<i>P. japonicus</i>), Siyah Kaplan karidesi (<i>P. monodon</i>), Körfez beyaz karidesi (<i>Penaeus setiferus</i>), Pasifik mavi karidesi (<i>P. stylirostris</i>) ve Pasifik beyaz karidesi (<i>P. vannamei</i>)
LİSTE 2 HASTALIKLARI		
	HASTALIK	DUYARLI TÜRLER
BALIK	Sazanların bahar viremisi (SBV)	Kocabaş sazan (<i>Aristichthys nobilis</i>), altınbalık (<i>Carassius auratus</i>), havuz sazanı <i>C. carassius</i> (), ot sazanı (<i>Ctenopharyngodon idellus</i>), pullu sazan ve koi sazanı (<i>Cyprinus carpio</i>), gümüş sazan (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>), yayın balığı (<i>Silurus glanis</i>) ve kadife balığı (<i>Tinca tinca</i>)
	Viral hemorajik septisemi	Ringa balığı (<i>Clupea spp.</i>), beyaz balık (<i>Coregonus sp.</i>), turnabalığı (<i>Esox lucius</i>), mezgıt (<i>Gadusaeglefinus</i>), morina balığı (<i>G. macrocephalus</i>), Atlantik morinası (<i>G. morhua</i>), Pasifik somonu (<i>Oncorhynchus spp</i>), gökkuşağı alabalığı (<i>O. mykiss</i>), gelincik balığı (<i>Onos mustelus</i>), deniz alası (<i>Salmo trutta</i>), kalkan (<i>Scophthalmus maximus</i>), çaça balığı (<i>Sprattussprattus</i>) ve gölge balığı (<i>Thymallus thymallus</i>)
	Enfeksiyöz hematopoietic nekroz (IHN)	Köpek somonu (<i>Oncorhynchus keta</i>), coho somonu (<i>O. kisutch</i>), seema alası (<i>O. masou</i>), gökkuşağı veya çelikbaş alabalığı (<i>O. mykiss</i>), kızıl somon (<i>O. nerka</i>), pembe somon (<i>O. rhodurus</i>), kral somonu (<i>O. tshawytscha</i>) ve Atlantik somonu (<i>Salmo salar</i>)
	Koi herpes virüsü (KHV) hastalığı	Pullu sazan ve koi sazanı (<i>Cyprinus carpio</i>)
	Enfeksiyöz somon anemisi (ESA)	Gökkuşağı alabalığı (<i>Oncorhynchus mykiss</i>), Atlantik somonu (<i>Salmo salar</i>) ve deniz alası (<i>S. trutta</i>)
YUMUŞAKÇALAR	<i>Marteilia refrigens</i> enfeksiyonu	Avustralya kum istiridyesi (<i>Ostrea angasi</i>), Şili yassı istiridyesi (<i>O. chilensis</i>), Avrupa yassı istiridyesi (<i>O. edulis</i>), Arjantin istiridyesi (<i>O. puelchana</i>), mavi midye (<i>Mytilus</i>

		<i>edulis</i>) ve Akdeniz midyesi (<i>M. galloprovincialis</i>)
	<i>Bonamia ostreae</i> enfeksiyonu	Avustralya kum istiridyesi (<i>Ostrea angasi</i>), Şili yassı istiridyesi (<i>O. chilensis</i>), Olimpiya yassı istiridyesi (<i>O. conchaphila</i>), Asya istiridyesi (<i>O. denselammellosa</i>), Avrupa yassı istiridyesi (<i>O. edulis</i>) ve Arjantin istiridyesi (<i>O. puelchana</i>)
KABUKLULAR	Beyaz benek hastalığı	Bütün farklı kabuklular (<i>Decapoda</i> takımı).